शोधनान्तर तथ्याङ्क संकलन निर्देशिका

२०६१

नेपाल राष्ट्र बैंक

अनुसन्धान विभाग

शोधनान्तर महाशाखा

बालुवाटार, काठमाडौं

विषय सूची

क्र.सं.	विषय	पृष्ठ
१.	प्रस्तावना	क
२..	शोधनान्तर तथ्याङ्क कारोबारको किसिम	१
३.	बैंक कार्यालयको वर्गीकरण	२
४.	बैंकहरुले तथ्याङ्क पठाउनु पर्ने समय	३
५.	तथ्याङ्क उल्लेख गर्ने विनिमय दर	३
६.	शोधनान्तर तथ्याङ्कको स्रोत तथा प्रयोजन खुलाउनु पर्ने दायित्व	३
७.	वैदेशिक निक्षेप दायित्व	५
८.	फ.ा.नं. ने.शो.-१	५
९.	फा.नं. ने.शो.-२(क)	६
१०.	फा.नं. ने.शो.-२(ख)	२१
११.	फा.नं. ने.शो.-३	२६
१२	अनुसूची १ देखि ४ सम्म (नेपाली तथा अंग्रेजीमा)	

प्राक्कथन

नेपाल राष्ट्र बैंक, अनुसन्धान विभाग, शोधनान्तर महाशाखाले विदेशी मुद्रा खरीद/बिक्रीको स्रोत तथा प्रयोजन अनुसार विदेशी मुद्राको सम्पूर्ण कारोबारको तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी नियमित रुपमा आ.व. २०३०/३१ देखि शोधनान्तर तथ्याङ्क प्रकाशित गर्दै आएको छ । देशको अधिकांश वाह्य भुक्तानी कारोबार बैंकिङ्ग क्षेत्रबाट नै हुने हुँदा शोधनान्तर तथ्याङ्कको विभिन्न स्रोतहरु मध्ये बैंकिङ्ग क्षेत्र नै प्रमुख स्रोतको रुपमा रहँदै आएको छ ।तसर्थ, मुख्यगरी बैंकिङ्ग क्षेत्रबाट प्राप्त हुने प्रारम्भिक तथ्याङ्कको शुद्धताको स्तरमा नै समग्र शोधनान्तर तथ्याङ्कको शुद्धता निर्भर रहने हुनाले प्रारम्भिक तथ्याङ्क शुद्ध रहनु अत्यावश्यक हुन्छ । यसैगरी, बैंकिङ्ग क्षेत्रबाट प्राप्त हुने प्रारम्भिक तथ्याङ्कको शुद्धताको स्तर तथ्याङ्क सम्प्रेषण गर्ने कार्यमा संलग्न कर्मचारीको ज्ञानमा निर्भर रहने कुरा दृष्टिगत गरी तथ्याङ्क टिपोट कार्यलाई सरल बनाउने उद्देश्यले यस महाशाखाले २०३१ सालमा शोधनान्तर निर्देशिका तयार गरी बैंकहरुलाई उपलब्ध गराएको थियो । समय-समयमा गरिएका विदेशी विनिमय सम्बन्धी नीतिगत परिवर्तन, विदेशी मुद्रा कारोबारको आकार/प्रकारमा भएका परिवर्तन तथा अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको शोधनान्तर निर्देशिकामा समय-समयमा भएको संशोधन तथा परिमार्जनलाई समेत दृष्टिगत गरी उक्त निर्देशिकालाई २०३४, २०३८, २०४३ र २०५१ सालमा आवश्यक संशोधन गरी लागू गरिएको थियो ।

विश्वका अन्य मुलुकहरुमा जस्तै नेपालमा पनि शोधनान्तर तथ्याङ्क प्रशोधन गर्ने कार्य मूलतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको शोधनान्तर निर्देशिकामा आधारित छ । यसै अनुरुप आ.व. २०५८/५९ सम्म यस महाशाखाले उक्त कोषको शोधनान्तर निर्देशिका चौथो संस्करण अनुरुप तथ्याङ्क प्रकाशन गर्दै आएकोमा आ.व. २०५९/६० देखि भने सो कोषको हाल प्रचलित पाँचौं संस्करण अनुरुप प्रकाशन गर्न थालेको छ । अतः विगत एक दशकको अवधिमा विदेशी विनिमय सम्बन्धमा भएको नीतिगत परिवर्तन, विदेशी मुद्रा कारोबारको आकार/प्रकारमा भएको परिवर्तन तथा नयाँ तवरले शोधनान्तर तथ्याङ्क प्रकाशन गर्न थालिएको परिवर्तित परिस्थितिमा सोही बमोजिम तथ्याङ्क संकलन तथा सम्प्रेषण गर्नु नितान्त आवश्यक हुन्छ । तसर्थ, परिवर्तित परिस्थिति अनुरुप तथ्याङ्कको शुद्धताको स्तरलाई कायम राख्न तथ्याङ्क संकलन तथा सम्प्रेषण कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरुलाई सहयोग पुगोस् भन्ने उद्देश्यले साविकको "शोधनान्तर तथ्याङ्क संकलन गर्ने संशोधित निर्देशिका, २०५१" लाई आवश्यक संशोधन तथा परिमार्जन गरी यो "**शोधनान्तर तथ्याङ्क संकलन निर्देशिका, २०६१**" लागू गरिएको छ ।

शोधनान्तर तथ्याङ्कको मुख्य स्रोतको रुपमा रहेका बैंकिङ्ग क्षेत्रबाट प्राप्त हुने प्रारम्भिक तथ्याङ्कहरुको शुद्धताको स्तर कायम राख्न योगदान पुगोस् भन्ने उद्देश्यले यस निर्देशिकालाई यथासम्भव सरल र स्पष्ट पार्ने प्रयास गरिएको छ । साविकको निर्देशिकामा भा.रु. नगद खरीद/बिक्री कारोबारको तथ्याङ्क पठाउने प्रयोजनार्थ नगद काउण्टर र सटही काउण्टरको लागि छुट्टा-छुट्टै फारमहरु (क्रमशः ने.शो.न.का.-१, र ने.शो.स.का.-२) व्यवस्था भएकोमा यस निर्देशिकामा

नगद भा.रु. कारोबार गर्ने सबै बैंक, सटही काउण्टर र मनिचेञ्जरका लागि एउटै ने.शो.-१ फारमको व्यवस्था गरिएको छ । यस व्यवस्थाबाट साविकको फरामहरु मध्ये एउटा फारम स्वतः घट्न गएकोले साविकको ने.शो.-३(क), ने.शो.-३(ख) र ने.शो.-४ फारमहरु इस निर्देशिकामा क्रमशः ने.शो.-२(क), ने.शो.-२(ख) र ने.शो.-३ का रुपमा रहेका छन् ।

१. **<u>शोधनान्तर तथ्याङ्क कारोवारको किसिम</u>** : बाणिज्य बैंकहरुले शोधनान्तर महाशाखालाई उपलव्ध गराउनु पर्ने शोधनान्तर तथ्याङ्क कारोवारलाई निम्न अनुसार तीन वर्गमा वर्गीकरण गरिएकोछ ।

१.१ **विदेशी मुद्रा खरीद बिक्री कारोवार** : बैंकहरुले विदेशी मुद्रा नगद वा विदेशी मुद्राको यात्रु चेक, क्रेडिट कार्ड, नगद कागजात (cash documents) खरीद गरी सो वापतको भुक्तानी नेपाली मुद्रामा उपलव्ध गराएमा अथवा बैंकले नेपाली मुद्रा प्राप्त गरी सो बराबर हुने विदेशी मुद्रा नगद वा यात्रु चेक उपलव्ध गराएमा यस्तो कारोवारलाई विदेशी मुद्रा खरीद वा बिक्री कारोवार मान्नु पर्दछ ।

उपरोक्त विदेशी मुद्रा कारोवारमध्ये भा.रु. नगद खरीद बिक्री कारोवारको तथ्याङ्क यस निर्देशिकाको ने.शो.-१ फारममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । अन्य विदेशी मुद्राको नगद कारोवार तथा भा.रु. र अन्य विदेशी मुद्राको यात्रु चेक, ड्राफ्ट, टि.टि., मेल ट्रान्सफर आदि जस्ता जनरल कारोवारको खरीद बिक्री रकमलाई यस निर्देशिकाको ने.शो.-२(क) फारममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१.२ **वैदेशिक निक्षेप दायित्वको कारोवार** : विदेशी मुद्राको खरीद बिक्री कारोवार दफा १.१ अनुसार नगद वा नगद कागजात (cash documents) मार्फत नभई वैदेशिक निक्षेप खाता मार्फत भएमा यस्तो कारोवारलाई वैदेशिक निक्षेप दायित्वको कारोवार मान्नु पर्दछ । नेपाली नागरिकहरुको वैदेशिक निक्षेप खातामा भएको आम्दानी/खर्चको कारोवारलाई भने शोधनान्तर तथ्याङ्कको दृष्टिले राष्ट्रकै वास्तविक आम्दानी/खर्च मानी तदनुसार ने.शो.-२(क) फारमको सम्वन्धित शीर्षकमा जनाउनु पर्दछ । विदेशी नागरिकहरुको वैदेशिक निक्षेप खाता मार्फत हुने कारोवारलाई यस निर्देशिकाको ने.शो.-३ फारममा उल्लेख गर्नु पर्दछ र त्यस्तो कारोवारको एक मुष्ठ रकम ने.शो.-२(क) फारमको कोड नं.२००००० "वैदेशिक निक्षेप दायित्व" शीर्षकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१.३ **अन्तरबैंक कारोवार** : बैंकहरु बीच नगद विदेशी मुद्रा खरीद बिक्री कारोवार; बैंक कार्यालयहरु बीच विदेशी मुद्रा तोडा चलान (fund transfer) कारोवार; कुनै स्थानीय बैंकको लागि अर्को स्थानीय बैंकले गरिदिएको विदेशी मुद्रा कारोवार; केन्द्रीय र क्षेत्रीय कार्यालयको एजेन्सी मार्फत मातहत कार्यालयले गरेको विदेशी मुद्रा कारोवार तथा मनिचेञ्जरसँग गरेको विदेशी मुद्रा कारोवारलाई अन्तरबैंक कारोवार मान्नु पर्दछ ।

उपरोक्त विदेशी मुद्रा अन्तरबैंक कारोवारमध्ये भा.रु. नगद अन्तरबैंक कारोवारलाई यस निर्देशिकाको ने.शो.-१ फारममा "बैंकसँग खरीद" वा "बैंकलाई बिक्री" शीर्षकमा जनाउनु पर्दछ । भा.रु. नगद बाहेक अन्य विदेशी मुद्रा अन्तरबैंक कारोवारलाई ने.शो.-२(क) फारमको कोड नं. २१०००० "अन्तरबैंक" शीर्षकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

२. <u>**बैंक कार्यालयको वर्गीकरण** :</u> शोधनान्तर महाशाखालाई तथ्याङ्क पठाउने विभिन्न बैंक कार्यालयहरुलाई निम्न अनुसार वर्गीकरण गरी ती कार्यालयहरुले देहाय बमोजिमको तथ्याङ्क फारमहरु पठाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

२.१ **ठूला शाखाहरु** : विदेशी मुद्रा नगद सटही कारोवार गर्ने, एजेन्सी बैंक मार्फत भुक्तानी हुने गरी ड्राफ्ट/टी.टी. बिक्री गर्ने, विदेशी मुद्राको चेक वा बैंक ड्राफ्ट खरीद गर्ने, विल कलेक्सनमा लिने तथा आयात/निर्यात एल.सी. सम्बन्धी कारोवार गर्ने बैंक शाखा कार्यालयहरुलाई "ठूला शाखा" भनी वर्गीकरण गरिएको छ । यी शाखा कार्यालयहरुको कारोवारको तथ्याङ्क विवरण यस निर्देशिकाको ने.शो.-२(क) र (ख) तथा ने.शो.-३ फाराममा उल्लेख गरी निर्देशित समय भित्र शोधनान्तर महाशाखामा पठाउनु पर्दछ । यी शाखाहरुको भा.रु. नगद कारोवार विवरण भने ने.शो.-१ फारममा छुट्टै पठाउनु पर्दछ ।

ठूला शाखाहरुले यस महाशाखालाई उपलव्ध गराउनु पर्ने ने.शो.-२(क) र (ख) तथा ने.शो.-३ तथ्याङ्क फारम विवरण तयार गर्दा प्रयोग गरेका कागजातहरु (supplementary documents) लाई स्पष्ट बुझिने गरी सुरक्षितसाथ राख्नु पर्दछ र यस महाशाखाबाट गरिने अनुगमनको सिलसिलामा आवश्यक परेमा उपलव्ध गराउनु पर्दछ ।

२.२ **साना शाखाहरु** : विदेशी मुद्राको नगद कारोवार गर्ने, तर एजेन्सी हिसावमा कारोवार नहुने बैंकका शाखाहरुलाई "साना शाखा" भनी वर्गीकरण गरिएको छ । यस्ता साना शाखाहरुले आफ्नो भा.रु. नगद कारोवार ने.शो.-१ फारममा भरी पठाउनु पर्दछ । तर, नगद विदेशी मुद्रा (भा.रु.बाहेक) कारोवार गरेको अवस्थामा सो को विवरण ने.शो.-२(क) र (ख) फारममा उल्लेख गरी पठाउनु पर्दछ ।

२.३ **सटही काउन्टरहरु** : बैंक कार्यालयबाट अलग रही भा.रु. नगद सटही कारोवार मात्र गर्ने बैंक कार्यालयहरुलाई "सटही काउन्टर" समूहमा वर्गीकरण गरिएको छ । यस्ता सटही

काउन्टरहरुले खरीद वा बिक्री गरेको रकमहरुको तथ्याङ्क ने.शो.-१ फारममा भरी पठाउनु पर्दछ ।

३. **<u>बैंकहरुले तथ्याङ्क पठाउनु पर्ने समय</u>** : सबै बैंक शाखाहरुले यस महाशाखालाई उपलब्ध गराउनु पर्ने सबै किसिमका तथ्याङ्क विवरणहरु मासिक रुपमा महिना समाप्त भएको सात दिन भित्र पठाउनु पर्दछ । तर, ठूला शाखाहरुमा धेरै कारोवार हुने भएकोले अनुगमन प्रयोजनको लागि ती शाखाहरुले ने.शो.-२(क) र (ख) फारमहरुको तथ्याङ्कको अभिलेख भने साप्ताहिक रुपमा नै राख्नु पर्दछ ।

४. **<u>तथ्याङ्क उल्लेख गर्ने विनिमय दर :</u>** बैंकहरुले विदेशी मुद्रा कारोवारलाई शोधनान्तर तथ्याङ्क विवरणमा उल्लेख गर्दा उक्त विदेशी मुद्रालाई खरीद दरले नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरी उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

५. **<u>शोधनान्तर तथ्याङ्कको श्रोत तथा प्रयोजन खुलाउनु पर्ने दायित्व :</u>** विदेशी मुद्रा खरीद बिक्री कारोवारको श्रोत तथा प्रयोजन खुलाई पठाउनु पर्ने दायित्व "शुरु कारोवार गर्ने बैंक कार्यालय" को हुनेछ । यस निर्देशिकाको प्रयोजनका लागि, कुनै विदेशी मुद्रा खरीद/बिक्री कारोवारमा एउटै मात्र बैंक वा बैंक कार्यालय संलग्न भएको अवस्थामा सोही बैंक वा बैंक कार्यालयलाई नै "शुरु कारोवार गर्ने बैंक कार्यालय" सम्भनु पर्दछ । तर, एउटै विदेशी मुद्रा खरीद/बिक्री कारोवारमा दुई वा दुई भन्दा बढी बैंक वा बैंक कार्यालयहरु संलग्न भएको अवस्थामा, विदेशी मुद्रा प्राप्त (खरीद) वा भुक्तानी (बिक्री) गरी सो वापतको रकम नेपाली मुद्रामा भुक्तानी दिने वा प्राप्त गर्ने बैंकलाई "शुरु कारोवार गर्ने बैंक कार्यालय" मान्नु पर्दछ । यस अवस्थामा, शोधनान्तर तथ्याङ्कमा विदेशी मुद्रा खरीद वा बिक्रीको श्रोत वा प्रयोजन खुलाई पठाउनु पर्ने दायित्व "शुरु कारोवार गर्ने बैंक कार्यालय" को हुनेछ र अन्य संलग्न बैंक कार्यालयहरुले उक्त कारोवारलाई आवश्यकता अनुसार "अन्तर बैंक" शीर्षकमा खरीद/बिक्री जनाई पठाउनु पर्दछ । अर्थात, विदेशी मुद्रा खरीदको सन्दर्भमा, जुन बैंक वा बैंक कार्यालयले विदेशी मुद्रा प्राप्त (खरीद) गरी सो को वदलामा पार्टी वा आफ्नै अन्य कार्यालय वा स्थानीय अन्य बैंकलाई नेपाली मुद्रामा भुक्तानी उपलब्ध गराउँदछ, सोही बैंक वा बैंक कार्यालयलाई "शुरु कारोवार गर्ने बैंक कार्यालय" सम्भनु पर्दछ । यसैगरी, विदेशी

मुद्रा बिक्रीको सन्दर्भमा, जुन बैंक वा बैंक कार्यालयले पार्टीबाट नेपाली मुद्रा प्राप्त गरी सो को वदलामा पार्टीलाई सोझै वा पार्टीले अनुरोध गरेको पक्षलाई विदेशी मुद्रा (ड्राफ्ट, टि.टि., यात्रु चेक जस्ता कागजात समेत) उपलब्ध गराउंदछ सोही बैंक वा बैंक कार्यालयलाई "शुरु कारोवार गर्ने बैंक कार्यालय" सम्झनु पर्दछ ।

उदाहरणका लागि, कुनै बैंक शाखाले पर्यटकबाट यात्रु चेक खरीद गरेको र सो शाखाको आफ्नो छुट्टै एजेन्सी नभएको कारणले उक्त यात्रु चेक केन्द्रीय कार्यालयको एजेन्सी हिसावमा जम्मा हुने गरी पठाएको रहेछ भने यस अवस्थामा, उक्त यात्रु चेकको रकमलाई सो बैंक शाखाले "पर्यटकबाट खरीद" शीर्षकमा जनाउनु पर्दछ भने केन्द्रीय कार्यालयले "अन्तर बैंक खरीद" शीर्षकमा जनाउनु पर्दछ । यसैगरी, कुनै बैंक वा बैंक कार्यालयले विदेशबाट विदेशी मुद्रामा विप्रेषण प्राप्त गरी सो को वदलामा सम्वन्धित पार्टीलाई सोझै वा सम्वन्धित पार्टीलाई भुक्तानी गर्ने गरी आफ्नो अन्य कार्यालय वा अन्य बैंकलाई नेपाली मुद्रामा रकम उपलब्ध गराएको अवस्थामा, त्यसरी विदेशी मुद्रा प्राप्त गरी नेपाली मुद्रा उपलब्ध गराउने पहिलो बैंक कार्यालयले सो रकमलाई विप्रेषण शीर्षकमा खरीद भनी जनाउनु पर्दछ भने पहिलो बैंक वा बैंक कार्यालयबाट नेपाली मुद्रामा रकम प्राप्त गरी सम्वन्धित पार्टीलाई भुक्तानी गर्ने पछिल्ला बैंक वा बैंक कार्यालयले शोधनान्तर तथ्याङ्कमा केही उल्लेख गर्नु पर्दैन ।

तर, कुनै बैंकले विदेशबाट विदेशी मुद्रामा विप्रेषण प्राप्त गरी सम्वन्धित पार्टीलाई भुक्तानी गर्ने गरी अन्य स्थानीय बैंकलाई विदेशी मुद्रामा नै रकम उपलब्ध गराएको अवस्थामा भने पहिलो बैंकले अन्तर बैंक खरीद तथा बिक्रीमा र पछिल्लो बैंकले विप्रेषण शीर्षकमा खरीद भनी जनाउनु पर्दछ ।

यसैगरी, कुनै बैंक कार्यालयले पार्टीबाट नेपाली मुद्रा लिई आफ्नै वा आफ्नो केन्द्रीय कार्यालयको एजेन्सी हिसाव क्रेडिट हुने गरी विदेशी मुद्राको ड्राफ्ट, टि.टि., यात्रु चेक जस्ता कागजात जारी गरेको अवस्थामा, त्यस्तो कागजात जारी गर्ने बैंक कार्यालयले

शोधनान्तर तथ्याङ्कको सम्वन्धित शीर्षकको बिक्री कलममा जनाउनु पर्दछ । साथै, यस्तो कारोवार मध्ये केन्द्रीय कार्यालयको एजेन्सी हिसाव क्रेडिट हुने गरी त्यस्तो कागजात जारी गरेको भएमा मात्र केन्द्रीय कार्यालयले त्यस्तो कारोवार रकमलाई अन्तर बैंक बिक्री शीर्षकमा जनाउनु पर्दछ, अन्यथा यस्तो कारोवारलाई केन्द्रीय कार्यालयले शोधनान्तर तथ्याङ्कमा उल्लेख गर्नु पर्दैन ।

६. **वैदेशिक निक्षेप दायित्व :** विदेशीहरुले बैंकमा खोलेको विदेशी तथा स्वदेशी दुवै मुद्राको खातालाई बैंकको वैदेशिक निक्षेप दायित्व मान्नु पर्दछ । तर, बैंकमा नेपालीले खोलेको विदेशी मुद्राको खातालाई भने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको निर्देशिका अनुसार स्वदेशी (domestic) निक्षेप दायित्व मान्नु पर्दछ । यद्यपी, बाणिज्य बैंकहरुले उक्त खातालाई पनि वैदेशिक निक्षेप दायित्वमा गणना गर्ने गरेको हुँदा यस्तो अवस्था भएसम्मको लागि नेपाली नागरिकको विदेशी मुद्राको खातालाई ने.शो.-३ फारमको "अन्य डिपोजिट" अन्तर्गत समावेश गरी पठाउनु पर्दछ। कुनै विदेशीको विदेशी मुद्रा खाताबाट अर्को विदेशीको नेपाली रुपैयाँ खातामा रकमान्तर (Transfer) भएमा यस्तो रकमलाई बैंकले विदेशी मुद्रा खरीद नजनाई वैदेशिक निक्षेप खाता बीच रकमान्तर भनी जनाउनु पर्दछ। तर, विदेशीको विदेशी मुद्रा तथा नेपाली रुपैयाँ खाताबाट नेपालीको खातामा रकमान्तर भएको रकमलाई भने ने.शो.-३ फारमको "नेपाल भित्र खर्च" कलममा जनाउनु पर्दछ । तर, एउटा स्थानीय बैंकले अर्को स्थानीय बैंकमा खाता खोली जम्मा गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई खातावाला बैंकको वैदेशिक सम्पत्ति तथा खाता रहेको बैंकको वैदेशिक दायित्व सरह मान्नु पर्दछ।

७. **फा.नं. ने.शो.-१ :** यो फारम भारतीय रुपियाँ नगद खरीद बिक्री कारोवारको मासिक तथ्याङ्क विवरण हो । बैंक कार्यालयस्थित नगद काउन्टर, सटही काउण्टर र अन्य मनिचेञ्जरहरुले खरीद बिक्री गरेको नगद भा.रु. कारोवार रकम तथा बैंकहरुबीच हुने अन्तरबैंक नगद भा.रु. कारोवार रकमलाई एकमुष्ठ यस फारममा सम्बन्धित शीर्षक तथा कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस फारममा तथ्याङ्क भर्नु भन्दा पहिले तथ्याङ्क पठाउने निकायको नाम, शाखा र कोड नम्बर समेत अनिवार्य रुपमा उल्लेख गर्नु पर्दछ । बैंक शाखा, सटही काउण्टर र मनिचेञ्जरहरुले प्रत्येक महिनाको कारोवार यस फारममा भरी मासिक रुपमा पठाउनु पर्दछ। यस फारमको नेपाली र अंग्रेजीको नमुना यस निर्देशिकाको अनुसूची-१ मा संलग्न गरिएको छ । यस फारमका विभिन्न शीर्षक तथा कलमहरुको व्याख्या निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

७.१ <u>शीर्षकहरुको व्याख्या :</u>

७.१.१ **पार्टी सँग/लाई खरीद/बिक्री** : बैंक शाखा, सटही काउन्टर वा मनिचेञ्जरहरुले नेपाली वा भारतीय पार्टीहरुसँग खरीद गरेको भा.रु. रकम बराबर हुने नेपाली रुपैयाँ खरीद कलम तर्फ र पार्टीहरुलाई बिक्री गरेको भा.रु. रकम बराबर हुने नेपाली रुपैयाँ बिक्री कलम तर्फ उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

७.१.२ **बैंक सँग/लाई खरीद/बिक्री** : भा.रु. खरीद/बिक्री कारोवार पार्टीहरुसँग नभई बैंक शाखा, भा.रु. कोष, सटही काउण्टर र मनिचेञ्जरहरुसँग भएको भए सो रकम यस शीर्षक अन्तर्गत खरीद वा बिक्री कलममा देखाउनु पर्दछ ।

७.१.३ **जम्मा** : जम्मा कलममा शुरु मौज्दात, खरीद गरिएको कूल रकम, बिक्री गरिएको कूल रकम र अन्तिम मौज्दात देखाउनु पर्दछ । शुरु मौज्दातमा कूल खरीद रकम जोडेर कूल बिक्री रकम घटाउँदा अन्तिम मौज्दातसँग मेल खानु पर्दछ ।

यस ने.शो.-१ फाराममा भारतीय रुपियाँ खरीद/बिक्री कारोवारको तथ्याङ्क उल्लेख गरिने भएता पनि यस्मा अंकित गरिने रकमहरु भा.रु.मा उल्लेख नगरी कारोवार भएको सम्पूर्ण भा.रु. रकम बराबर हुन आउने नेपाली रुपैयाँलाई हजारको अंकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

८. <u>फा.नं.ने.शो.-२(क) :</u> यो फारम बैंकहरुको विदेशी मुद्रा कारोवार (भा.रु. नगद बाहेक) को तथ्याङ्क विवरण हो । बैंकद्वारा गरिएको विदेशी मुद्रा कारोवारलाई शीर्षक अनुसार छुट्टा छुट्टै टिपोट गर्नु पर्दछ । विदेशी मुद्रा कारोवार गर्दा बैंकहरुले खरीद गरेको विदेशी मुद्राको श्रोत पत्ता लगाई उक्त रकमलाई सम्वन्धित शीर्षकको खरीद कलममा तथा बिक्री भएको विदेशी मुद्राको बिक्रीको प्रयोजन अनुसार उक्त रकमलाई सम्वन्धित शीर्षकको बिक्री कलममा देखाउनु पर्दछ । यसरी विदेशी मुद्रा खरीद तथा बिक्री कारोवारलाई सम्वन्धित शीर्षक र कलममा उल्लेख गर्दा परिवर्त्य र अपरिवर्त्य मुद्रा (भा.रु.) को खरीद/बिक्री कारोवारलाई बेग्ला बेग्लै कलमहरुमा टिपोट गर्नु पर्दछ । फाराममा रकम उल्लेख गर्दा कारोवार भएको विदेशी मुद्रा बराबर हुन आउने नेपाली रुपैयाँलाई हजारको अंकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस ने.शो.-२(क) फारमको नेपाली र अंग्रेजीको नमूना यस निर्देशिकाको अनुसूची-२ मा संलग्न गरिएको छ । यस फारमका विभिन्न शीर्षकहरुको कोड नंम्बर र व्याख्या निम्न अनुसार छन् ।

८.१ **शीर्षकहरुको व्याख्या :**

१००००० **निर्यात** : मालसामानहरु विदेशमा निकासी गरे वापत प्राप्त हुने विदेशी मुद्रा रकमलाई यस शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस शीर्षक अन्तर्गत बिक्री कलममा भने कुनै पनि रकम आउनु हुदैन ।

निर्यात शीर्षकलाई निम्न अनुसार तीन उप-शीर्षकमा वर्गीकरण गरिएको छ :

१००१०० **निर्यात अग्रिम भुक्तानी** : निर्यात प्रतित-पत्र (Export L.C.) अन्तर्गत मालसामानहरु निकासी हुनु अगावै उक्त मालसामानको अग्रिम भुक्तानी स्वरुप बैंकलाई रकम प्राप्त भएमा यस्तो रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१००२०० **निर्यात विलको भुक्तानी** : निर्यात प्रतित-पत्र अन्तर्गत निकासी भएका मालसामानहरुको बाँकी भुक्तानी बैंकलाई प्राप्त भएमा उक्त रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१००३०० **अन्य निर्यात भुक्तानी** : निर्यात प्रतित-पत्र बाहेक अन्य व्यवस्थाबाट मालसामान निकासी गरे वापत भुक्तानी प्राप्त हुन आएको रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । यस शीर्षक अन्तर्गतका केही उप-शीर्षकहरुको व्याख्या निम्न अनुसार गरिएको छ ।

१००३०१ **इन्धन तेलको स्थानीय बिक्री** : विदेशी एयरलाइन्सहरुलाई विदेशी मुद्रामा बिक्री गरिएको हवाई इन्धन तथा नेपाल अधिराज्यमा रहेका विदेशी कुटनैतिक नियोगहरुलाई परिवहन इन्धन बिक्री गरे वापत प्राप्त विदेशी मुद्रा रकमलाई यस शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१००३०२ **निर्यातमा बीमा दावी** : निकासी गरिएको मालसामान गन्तव्य स्थलसम्म पुग्न नसकी बाटैमा पूर्ण वा आंशिक रुपले नष्ट भए वापत बीमा कम्पनीले “बीमा दावी” वापत उपलब्ध गराएको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१००३०३ **आयातमा बीमा दावी** : आयात गरिएको मालसामान गन्तव्य स्थलसम्म आई नपुग्दै बाटैमा पूर्ण वा आंशिक रुपले नष्ट भए वापत बीमा कम्पनीले "बीमा दावी" वापत उपलव्ध गराएको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१००३०४ **अन्य** : निर्यात प्रतित-पत्र बाहेक अन्य व्यवस्थाबाट निकासी भएको र माथी उल्लेख गरिएका शीर्षकहरुमा पनि नपर्ने मालसामानको भुक्तानी वापत प्राप्त हुन आएको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

मालसामान निर्यात गरे वापत सम्बन्धित शीर्षक वा उप-शीर्षकमा आम्दानी देखाई सकेको रकम कारणवश आंशिक वा पूर्ण रुपले फिर्ता गर्नु परेमा यस्तो रकमलाई सोही शीर्षक वा उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाईएको रकमबाट घटाई बाँकी रकम मात्र देखाउनु पर्दछ । यसरी फिर्ता गरेको रकम, आम्दानी रकम भन्दा अधिक भएमा उक्त अधिक रकमलाई ऋणात्मक (-) चिन्ह दिई उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

११०००० **यातायात** : यस शीर्षकमा स्थानीय एयरलाइन्स तथा स्थल यातायात बाट/लागि भएको विदेशी मुद्रा आम्दानी/खर्चलाई निम्न अनुसार सम्बन्धित कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

११०१०० **स्थानीय एयरलाईन्स** : स्थानीय एयरलाईन्सले आर्जन गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, स्थानीय एयरलाईन्सले खर्च गरेको रकमलाई यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

११०२०० **स्थल यातायात** : नेपाली स्थल यातायात कम्पनी (Transport Company) हरुले विदेशमा अथवा विदेशीलाई स्वदेशमा परिवहन सेवा उपलव्ध गराई आर्जन गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, विदेशी स्थल यातायात कम्पनीहरुलाई भुक्तानी गरिएको विदेशी मुद्रा रकम यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१२०००० **भ्रमण** : यस शीर्षक अन्तर्गतका विभिन्न उप-शीर्षकहरुको व्याख्या निम्न अनुसार छन् :

१२०१०० **पर्यटक** : दृश्यावलोकन, मनोरञ्जन वा तीर्थाटन उद्देश्यले नेपाल भ्रमणमा आएका विदेशी पर्यटकहरुले बैंकमा सटही गरेको विदेशी मुद्रा नगद, ड्राफ्ट, यात्रु चेक आदिको रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस्तै, नेपालीहरु विदेश भ्रमणमा जान सटही गरेको विदेशी मुद्रा बराबरको रकम यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१२०२०० **स्थानीय होटल** : स्थानीय होटलहरुले पर्यटकहरुबाट आम्दानी गरेको विदेशी मुद्रा नगद, यात्रु चेक, ड्राफ्ट आदि बैंकमा जम्मा गर्न ल्याएमा सो रकम यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस उप-शीर्षक अन्तर्गत बिक्री कलममा कुनै पनि रकम आउनु हुदैन । आफ्नो व्यवसाय प्रवर्द्धनको सिलसिलामा होटललाई उपलब्ध गराइएको विदेशी मुद्रा रकमलाई प्रयोजन अनुसार अन्य सम्वन्धित शीर्षकको बिक्री कलममा देखाउनु पर्दछ । उदाहरणको लागि कुनै होटलले आफ्नो होटल विस्तारको लागि मालसामान आयात (Import) गरेमा “स्थानीय होटल” शीर्षकको खर्च कलममा रकम उल्लेख नगरी यस फारमको “आयात” शीर्षकको खर्च कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, उक्त होटलले व्यवसाय प्रवर्द्धनको लागि आफ्ना कर्मचारीलाई तालिम तथा सेमिनारमा विदेश पठाउँदा लागेको विदेशी मुद्रा खर्च रकमलाई “स्थानीय होटल” शीर्षकमा उल्लेख नगरी क्रमशः कोड नं. १२०५०० “शिक्षा” तथा कोड नं. १२०६०० “व्यापार भ्रमण” शीषर्कको खर्च कलमहरुमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१२०३०० **स्थानीय ट्राभल एजेन्सी** : स्थानीय ट्राभल एजेन्सीहरुले विदेशी पर्यटकहरुलाई सेवा उपलव्ध गराई आर्जन गरेको विदेशी मुद्रा बैंकमा जम्मा गर्न ल्याएमा यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा र यस्ता एजेन्सीहरुलाई उपलव्ध गराएको विदेशी मुद्राको रकम बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१२०४०० **स्थानीय ट्रेकिंङ्ग तथा र्‍याफ्टीङ्ग एजेन्सी** : स्थानीय ट्रेकिङ्ग तथा र्‍याफ्टीङ्ग एजेन्सीहरुले पनि स्थानीय ट्राभल एजेन्सी सरह विदेशीहरुलाई सेवा उपलव्ध गराई आर्जन गरेको विदेशी मुद्रा बैंकमा जम्मा गर्न ल्याएमा यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा र यस्ता एजेन्सीहरुलाई उपलव्ध गराएको विदेशी मुद्राको रकम बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१२०५०० **शिक्षा** : नेपालस्थित शिक्षण संस्थामा अध्ययनको लागि विदेशीहरुबाट प्राप्त विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा विदेशी शिक्षण संस्थामा अध्ययन गर्नको लागि नेपालीलाई उपलव्ध गराइएको विदेशी मुद्रा रकमलाई बिक्री कलममा देखाउनु पर्दछ ।

१२०६०० **व्यापार भ्रमण** : नेपालमा आयोजित गोष्ठी, सेमिनार तथा प्रर्दशनीमा सहभागी हुन आएका विदेशीहरुले सटही गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उपशीषर्कको खरीद कलममा तथा कुनै व्यवसाय प्रवर्द्धनको सिलसिलामा विदेशमा आयोजित गोष्ठी, सेमिनार तथा प्रर्दशनीमा भाग लिने उद्देश्यले नेपालीहरुले सटही गरी लगेको विदेशी मुद्रा रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१२०७०० **औषधि उपचार** : नेपालमा औषधि उपचारका लागि विदेशीहरुबाट प्राप्त विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा विदेशमा औषधि उपचार गराउनको लागि नेपालीलाई उपलव्ध गराइएको विदेशी मुद्रा रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१२०८०० **पासपोर्ट** : विदेश भ्रमणमा जाँदा नेपालीहरुलाई पासपोर्ट सुविधा अन्तर्गत उपलव्ध गराइएको विदेशी मुद्रा रकमलाई मात्र यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस उप-शीर्षक अन्तर्गत खरीद कलममा भने कुनै पनि रकम आउनु हुदैन ।

१२०९०० **यात्री बाट/लाई फिर्ता** : नेपालीहरु विदेश भ्रमणमा जाँदा सटही गरी लगेको विदेशी मुद्रा मध्ये खर्च भई बाँकी रहेको रकम सटही गर्न ल्याएमा सो रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यसैगरी, नेपाल भ्रमणमा आएका विदेशी यात्रीहरु नेपालबाट फर्की जाँदा उनीहरुसँग बाँकी रहेको नेपाली मुद्रा प्रचलित नियमानुसार सटही गरी विदेशी मुद्रा उपलव्ध गराउँदा त्यस्तो रकमलाई विक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१२१००० **अन्य** : भ्रमण शीर्षक अन्तर्गत पर्ने तर, उपरोक्त उप-शीर्षकहरुले समेट्न नसकेका अन्य कुनै उद्देश्य वा प्रयोजनको लागि विदेशी मुद्रा खरीद वा बिक्री भएमा बैंकले त्यस्तो विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको क्रमशः खरीद वा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१३०००० **श्रम तथा पूँजी लगानीबाट आम्दानी/खर्च** : नेपालीले विदेशमा तथा विदेशीले नेपालमा पूँजी लगानी तथा श्रम गरी प्राप्त गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस शीर्षकको क्रमशः खरीद तथा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । उपरोक्त लगानीको मूल रकम भने यस फारमको कोड नं. १७०००० "प्रत्यक्ष विदेशी लगानी" शीर्षकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

पूँजी लगानीबाट हुने आम्दानी/खर्चलाई "सरकारी" र "निजी" गरी दुई क्षेत्रमा वर्गीकरण गरी प्रत्येक क्षेत्रको लागि दुई उप-शीषर्कको व्यवस्था गरिएको छ । यसैगरी, श्रमबाट प्राप्त हुने पारिश्रमिक तथा ज्यालाका लागि छुट्टै शीर्षकको व्यवस्था गरिएको छ ।

१३०१०० **सरकारी क्षेत्र** : सरकारी क्षेत्रबाट विदेशमा लगानी गरी प्राप्त गरेको प्रतिफल र विदेशीहरुले नेपालको सरकारी क्षेत्रमा लगानी गर्दा तिर्नु पर्ने व्याज यस शीर्षक अन्तर्गत उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस शीर्षक अन्तर्गत निम्न दुई उप-शीर्षकको व्यवस्था गरिएको छ ।

१३०१०१ **बैंक लगानीको व्याज** : श्री ५ को सरकार वा नेपाल राष्ट्र बैंकले विदेशी बैंक निक्षेपमा गरेको लगानीमा आर्जित व्याजलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ ।

यसैगरी, नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको विदेशीहरुको निक्षेपमा कुनै व्याज रकम भुक्तानी भएमा सो रकमलाई यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१३०१०२ **अन्य लगानीको व्याज/लाभांश आदि** : श्री ५ को सरकार वा नेपाल राष्ट्र बैंकले विदेशी बैंक निक्षेप बाहेक अन्य विदेशी शेयर, डिवेन्चर, बण्ड आदिमा गरेको लगानीमा आर्जित व्याज/लाभांस आदिलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यसैगरी, श्री ५ को सरकार र नेपाल राष्ट्र बैंकले लिएको विदेशी

ऋणको व्याज भुक्तानी गर्दा यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१३०२०० **निजी क्षेत्र** : श्री ५ को सरकार र नेपाल राष्ट्र बैंक बाहेक अन्य बैंक तथा निजी संघ-संस्थाहरुले विदेशमा लगानी गरी प्राप्त गरेको ब्याज, लाभांश आदि र यसैगरी नेपालका बैंक तथा निजी संघ-संस्थाहरुमा विदेशीले गरेको लगानीमा भुक्तानी गरिएको ब्याज, लाभांश आदि यस शीर्षक अन्तर्गत उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस शीर्षक अन्तर्गत निम्न दुई उप-शीर्षकको व्यवस्था गरिएको छ ।

१३०२०१ **बैंक लगानीको व्याज** : स्थानीय बाणिज्य बैंकहरुले विदेशी एजेन्सी बैंकमा लगानी गरी प्राप्त गरेको व्याज र स्थानीय बाणिज्य बैंकमा विदेशीहरुले विदेशी मुद्रामा खोलेको खातामा भुक्तानी गरिएको ब्याज रकम क्रमशः यस उप-शीर्षकको खरीद र बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१३०२०२ **अन्य लगानीको व्याज, लाभांश, मुनाफा आदि** : स्थानीय बाणिज्य बैंक तथा अन्य संघ-संस्थाहरुले विदेशमा शेयर, डिवेन्चर, बण्ड आदिमा लगानी गरी प्राप्त गरेको व्याज, लाभांश आदि रकम यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यसैगरी, स्थानीय बाणिज्य बैंक तथा संघ-संस्थाहरुले लिएको विदेशी ऋणको ब्याज भुक्तानी गर्दा, नेपालमा भएको विदेशी लगानीमा विदेशी लगानीकर्ताले प्राप्त गरेको लाभांश, अवितरित नाफा (Retained earnings) आदि बिक्री कलममा जनाउनु पर्दछ । साथै, विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा जल विद्युत आयोजनामा लगानी गरी उत्पादित विद्युत खरीद गर्दा भुक्तानी भएको विदेशी मुद्रा पनि यसै उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१३०३०० **पारिश्रमिक तथा ज्याला** : नेपालीले विदेशमा छोटो अवधिको लागि (१ वर्ष भन्दा कम) काम गरी कमाई ल्याएको पारिश्रमिक तथा ज्यालालाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, नेपालमा छोटो अवधिका लागि कार्यरत विदेशीहरुलाई उपलब्ध गराइएको पारिश्रमिक तथा ज्यालालाई बिक्री कलममा देखाउनु पर्दछ ।

१४०००० **सरकारी कारोवार अन्यत्र नपरेको** : अन्यत्र नपरेका सरकारी कारोवारलाई समेट्न निम्न अनुसार दुई उप-शीर्षकको व्यवस्था गरिएको छ :

१४०१०० **विदेशस्थित नेपाली कूटनैतिक नियोगहरु** : विदेशस्थित श्री ५ को सरकारका कूटनैतिक नियोगबाट भएको विदेशी मुद्रा आम्दानी रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा नेपालबाट उक्त नियोगहरुको खर्चको लागि पठाइएको रकम बिक्री कलममा देखाउनु पर्दछ । तर, यी नियोगहरुले विदेशमा संकलन गरेको अध्यागमन (visa) तथा पर्वतारोहण शुल्क आदि जस्ता रोयल्टी रकमलाई भने छुट्याउन संभव भएसम्म यस उप-शीर्षकमा उल्लेख नगरी यस फारमको कोड नं. १५०८०० "रोयल्टी" उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१४०२०० **अन्य** : अन्यत्र कही कतै छुट्याई देखाउन नसकिने सरकारी क्षेत्रको विदेशी मुद्रा आम्दानी/खर्चलाई यस उप-शीर्षकको क्रमशः खरीद तथा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१५०००० **अन्य सेवा** : यस शीर्षकलाई निम्न अनुसारको उप-शीर्षकहरुमा वर्गीकरण गरिएको छ :

१५०१०० **वस्तुहरुको मर्मत तथा सम्भार** : स्वदेशमा विदेशीहरुको मालसामान मर्मत तथा सम्भार गरे वापत आम्दानी भएको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यसैगरी, नेपालीले विदेशमा मालसामान मर्मत तथा सम्भार गराउँदा खर्च भएको विदेशी मुद्रा रकम बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । वस्तुहरुको मर्मत तथा सम्भारको सिलसिलामा छुट्टै खुल्ने गरी कुनै पार्टपुर्जा जडान गरिएको रहेछ भने त्यस्तो पार्टपूर्जाको मूल्य बराबरको रकम यस उप-शीषर्कमा नदेखाई निर्यात वा आयात शीर्षकको क्रमशः खरीद वा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१५०२०० **बीमा सेवा** : विदेशीहरुलाई जीवन तथा निर्जीवन बीमा सेवा उपलब्ध गराए वापत स्वदेशी बीमा कम्पनीहरुलाई प्रिमियम स्वरुप प्राप्त हुने विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, बीमा सेवा उपभोग गरे

वापत विदेशी बीमा कम्पनीहरुलाई प्रिमियम स्वरुप भुक्तानी भएको विदेशी मुद्रा रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । तर, बीमा दावी (Insurance Claim) वापत प्राप्त भएको वा भुक्तानी गरेको विदेशी मुद्रा रकम भने यस उप-शीर्षकमा नदेखाई कोड नं. १६०२०५ "बीमा दावी" अन्तर्गत उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१५०३०० **निर्माण सेवा** : ठेक्का-पट्टा कारोवार अन्तर्गत नेपाली कम्पनीले विदेशमा निर्माण सेवा उपलव्ध गराई प्राप्त गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा विदेशी कम्पनीले नेपालमा यस्तो सेवा उपलव्ध गराए वापत भुक्तानी गरिएको विदेशी मुद्रा रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१५०४०० **व्यवसायिक तथा प्राविधिक सेवा** : नेपाली व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीले विदेशमा व्यवसायिक तथा प्राविधिक सेवा उपलव्ध गराई आर्जन गरेको विदेशी मुद्रा रकम र विदेशी व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीले यस्तो सेवा उपलव्ध गराए वापत भुक्तानी गरिएको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको क्रमशः खरीद र बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१५०५०० **संचार, सूचना तथा विज्ञापन सेवा** : विदेशीहरुलाई संचार, सूचना तथा विज्ञापन सेवा उपलव्ध गराए वापत आम्दानी भएको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा र विदेशीहरुबाट यस्ता सेवाहरु उपभोग गरे वापत भुक्तानी गरिएको विदेशी मुद्रा रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१५०६०० **पत्र-पत्रिका तथा छपाई खर्च** : पत्र-पत्रिका विदेश पठाउँदा र विदेशीलाई छपाई सेवा उपलव्ध गराए वापत आम्दानी भएको विदेशी मुद्रा रकम यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा र विदेशबाट झिकाइने पत्र-पत्रिका तथा विदेशमा कुनै छपाई सम्बन्धी कार्य गराए वापत भुक्तानी भएको विदेशी मुद्रा रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१५०७०० **कमिशन, डिस्काउण्ट, फीस तथा अन्य शुल्क** : कुनै वस्तु वा सेवा विदेशीलाई उपलव्ध गराउँदा अथवा विदेशीबाट प्राप्त गर्दा कमिशन, डिस्काउन्ट, फीस तथा अन्य शुल्क वापत आम्दानी वा खर्च भएको विदेशी मुद्रा रकमलाई उक्त वस्तु वा

सेवासँग सम्बन्धित मूल शीर्षकमा उल्लेख नगरी यस उप-शीर्षकको क्रमशः खरीद तथा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१५०८०० **रोयल्टी** : राजस्व, सलामी तथा अन्य सरकारी दस्तुर र व्यक्तिगत प्रतिलिपि अधिकार (Copy Right) आदि वापत आम्दानी/खर्च भएको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको क्रमशः खरीद र बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१५०९०० **अन्य** : उपरोक्त उप-शीर्षकहरुमा छुट्याई उल्लेख गर्न नसकिने सेवा सम्बन्धी सानातिना आम्दानी तथा खर्च भएका विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको क्रमशः खरीद र बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१६०००० **ट्रान्सफर** : कुनै वस्तु वा सेवा उपलब्ध गरे/गराए वापत आम्दानी वा खर्च हुने विदेशी मुद्रा रकम बाहेक अनुदान सहायता, दान-दातव्य, चन्दा, उपहार आदि जस्ता एक तर्फी भुक्तानी हुने रकमहरुलाई यस शीर्षकमा समावेश गर्नु पर्दछ । यस शीर्षकलाई निम्न अनुसार सरकारी र निजी गरी दुई क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिएको छ ।

१६०१०० **सरकारी क्षेत्र** : यस क्षेत्र अन्तर्गत निम्न तीन उप-शीषर्कको व्यवस्था गरिएको छ :

१६०१०१ **भारतीय अन्तःशुल्क फिर्ता** : नेपाली व्यापारीहरुले बैंक मार्फत भारतबाट सामान आयात गर्दा उक्त सामानमा लागेको भारतीय अन्तःशुल्क रकम भारत सरकारले श्री ५ को सरकारलाई फिर्ता गरे वापत प्राप्त हुने विदेशी मुद्रा रकम यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस उप-शीर्षक अन्तर्गत बिक्री कलममा भने कुनै पनि रकम आउनु हुदैन ।

१६०१०२ **आयोजना अनुदान सहायता** : श्री ५ को सरकारबाट संचालित आयोजनाहरुको लागि विदेशी दातृ निकायहरुद्वारा प्राप्त भएको अनुदान सहायता रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, विदेशमा संचालित आयोजनाका लागि श्री ५ को सरकारद्वारा उपलब्ध गराइएको अनुदान सहायतालाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१६०१०३ अन्य अनुदान सहायता : विदेशी सरकारले श्री ५ को सरकारलाई अथवा श्री ५ को सरकारले विदेशी सरकारलाई आयोजना संचालन बाहेक अन्य कुनै प्रयोजनको लागि विदेशी मुद्रामा उपलब्ध गराएको अनुदान सहायतालाई यस उप-शीर्षकको क्रमशः खरीद तथा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१६०२०० **निजी क्षेत्र** : यस क्षेत्र अन्तर्गत निम्न चार उप-शीर्षकको व्यवस्था गरिएको छ :

१६०२०१ **एन.जी.ओ.लाई नगद तथा विप्रेषण** : स्थानीय एन.जी.ओ. (गैर-सरकारी संघ-संस्था) को नाममा विदेशबाट विप्रेषण प्राप्त भएमा अथवा अधिराज्य भित्र नै विदेशीहरुबाट तिनीहरुलाई नगद विदेशी मुद्रा प्राप्त भएमा त्यस्तो रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा भने कुनै पनि रकम आउनु हुदैन । गैर सरकारी संघ-संस्थाहरुले विदेशी मुद्रामा गरेको खर्च रकमलाई भने प्रयोजन अनुसार सम्वन्धित शीर्षक/उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१६०२०२ **व्यक्तिगत विप्रेषण** : एन.जी.ओ. बाहेक अन्य नेपाली व्यक्तिहरुलाई प्राप्त हुने विप्रेषण वा नगद विदेशी मुद्रा रकमको श्रोत नखुलेमा यस्तो रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । यस्तो विप्रेषण रकम सम्बन्धी आम्दानीको श्रोत तथा खर्चको प्रयोजन खुलाउन सकिने भएमा सोहि वमोजिम शीर्षक/उप-शीर्षकहरुको क्रमशः खरीद तथा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । नेपालीहरुले विदेशमा काम गरी परिवारलाई पठाउने रकम पनि यसै उप-शीर्षकको खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । साथै, स्थानीय मनी ट्रान्सफर एजेन्सीहरु तथा मनी ट्रान्सफर एजेन्सीको एजेन्ट भई काम गर्ने स्थानीय ट्राभल एजेन्सीहरुले मनी ट्रान्सफर सम्बन्धी रकम जम्मा गर्न ल्याएमा यस उप-शीर्षकमा आम्दानी देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, विदेशीहरुले नेपालमा एक वर्षभन्दा बढी समय काम गरी उनीहरुको परिवारलाई पठाएको विदेशी मुद्रा रकम बिक्री कलममा देखाउनु पर्दछ ।

१६०२०३ **पेन्सन** : नेपालीहरुलाई विदेशबाट प्राप्त पेन्सन (निवृत्तिभरण) रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा भने कुनै रकम आउनु हुदैन ।

१६०२०४ **दान-दातव्य, चन्दा, उपहार आदि** : नेपालीहरुले विदेशी मुद्रामा प्राप्त गरेको दान-दातव्य, चन्दा, उपहार आदि जस्ता रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा नेपालीले विदेशीहरुलाई उपलव्ध गराएको यस्तो रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१६०२०५ **बीमा दावी** : नेपाली व्यक्ति वा बीमा कम्पनीहरुले विदेशी बीमा कम्पनीहरुमा बीमा वा पुनरबीमा गरेकोमा बीमा दावी वापत प्राप्त रकम यस उप-शीर्षकको खरीदतर्फ र नेपाली बीमा कम्पनीहरुले बीमा दावी वापत विदेशीहरुलाई भुक्तानी गरेको रकम बिक्री तर्फ देखाउनु पर्दछ । तर, सामान निर्यात वा आयातको बीमा दावी वापतको रकम भने यस उप-शीर्षकमा उल्लेख नगरी क्रमशः कोड नं. १००३०२ र १००३०३ मा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१७०००० **प्रत्यक्ष विदेशी लगानी** : यस शीर्षकलाई निम्न तीन उप-शीर्षकहरुमा वर्गीकरण गरिएको छ :

१७०१०० **पूँजीगत सहभागिता** : विदेशी व्यक्ति, फर्म, कम्पनी तथा बैंक आदिले नेपाली फर्म, कम्पनी तथा बैंक आदिमा पूँजी लगानी गरेमा यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा नेपाली व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, बैंक आदिले विदेशमा पूँजी लगानी गरेमा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१७०२०० **लगानी फिर्ता** : नेपालीले विदेशमा लगानी गरेको रकम आंशिक वा पूर्ण रुपमा फिर्ता ल्याएमा त्यस्तो रकम यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा विदेशीहरुले नेपालमा लगानी गरेको रकम आंशिक वा पूर्ण रुपले फिर्ता लगेमा त्यस्तो रकम बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । तर, लगानी फिर्ता नभई प्रतिफल वा लाभांश मात्र फिर्ता भएमा यस उप-शीर्षक अन्तर्गत नदेखाई कोड नं. १३०२०२ अन्तर्गत उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१७०३०० **आप्रवासी विप्रेषण तथा सम्पत्ति खरीद/बिक्री :** नेपालीहरुले विदेशमा रहेको आफ्नो अचल सम्पत्ति बिक्री गरी प्राप्त गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा विदेशीहरुको अचल सम्पत्ति खरीद गर्दा नेपालीले भुक्तानी गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ।

साथै, नेपालीहरु नेपाल छाडी अन्य देशमा वसोवास गर्ने गरी गएमा सुविधा अनुसार सटही गरी लगेको थप विदेशी मुद्रा रकम पनि बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ। यसैगरी, विदेशी नागरिक नेपालमा वसोवास गर्ने गरी आप्रबास (Migrant) भई आउँदा निजले सटही गर्न ल्याएको विदेशी मुद्रा खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ।

१८०००० **वैदेशिक ऋण सहायता :** यस शीर्षकलाई सरकारी र निजी गरी दुई क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिएको छ। साथै, प्रत्येक क्षेत्रको विदेशी ऋण प्राप्ति र भुक्तानीको लागि अलग-अलग उप-शीर्षकको व्यवस्था गरिएको छ।

१८०१०० **सरकारी क्षेत्र :** श्री ५ को सरकारले प्राप्त गरेको वा दिएको वैदेशिक ऋण वापतको कारोवार रकम यस उप-शीर्षक अन्तर्गत उल्लेख गर्नु पर्दछ।

१८०१०१ **विदेशी ऋण :** विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्थाले श्री ५ को सरकारलाई उपलव्ध गराएको ऋण सहयोग रकम यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा श्री ५ को सरकारले विदेशमा उपलव्ध गराएको ऋण सहयोग रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ।

१८०१०२ **ऋण (साँवा) भुक्तानी :** श्री ५ को सरकारद्वारा उपलव्ध गराइएको ऋण सहयोग रकमको साँवा भुक्तानी विदेशवाट प्राप्त भएमा यस्तो रकमलाई यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा श्री ५ को सरकारले भुक्तानी गरेको वैदेशिक ऋणको साँवा रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ।

१८०२०० **निजी क्षेत्र :** श्री ५ को सरकार बाहेक अन्य निजी निकायहरुले प्राप्त गरेको वा दिएको वैदेशिक ऋण वापतको कारोवार रकम यस उप-शीर्षक अन्तर्गत उल्लेख गर्नु पर्दछ।

१८०२०१ **विदेशी ऋण** : विदेशी व्यक्ति, बैंक, संघ-संस्था आदिले नेपाली गैर सरकारी संघ-संस्थालाई उपलव्ध गराएको विदेशी ऋण सहयोग रकम यस उप-शीर्षकको खरीद कलममा तथा नेपाली व्यक्ति, बैंक र संघ-संस्थाले विदेशमा उपलव्ध गराएको ऋण सहयोग रकमलाई बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१८०२०२ **ऋण (साँवा) भुक्तानी** : उपरोक्त कोड नं १८०२०१ वमोजिम उपलव्ध गरे गराएको विदेशी ऋणको साँवा फिर्ता वापत विदेशी मुद्रा रकम प्राप्त भएमा वा भुक्तानी गरिएमा यस उप-शीर्षकको क्रमशः खरीद र बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१९०००० **आयात** : नेपालीहरुले विदेशबाट मालसामानहरु आयात गर्दा विदेशी पार्टीलाई भुक्तानी गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस शीर्षक अन्तर्गत खरीद कलममा भने कुनै पनि रकम आउनु हुदैन ।

आयात शीर्षकलाई निम्न अनुसार दुई वर्गमा वर्गीकरण गरिएको छ :

१९०१०० **एल.सी. अन्तर्गत** : बैंकहरुमा आयात प्रतित-पत्र (एल.सी.) खोली विदेशबाट मालसामान आयात गर्दा भुक्तानी गरिएको विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१९०२०० **अन्य** : प्रतित-पत्र (एल.सी.) बाहेक अन्य माध्यमबाट आयात गरिएको मालसामानहरुको भुक्तानी ड्राफ्ट, टि.टि. वा अन्य कुनै माध्यम मार्फत गरिएमा त्यस्तो विदेशी मुद्रा रकमलाई यस उप-शीर्षकको बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

द्रष्टव्य : मालसामानहरुको आयात वापत एक पटक खर्च देखाई सकेको विदेशी मुद्रा रकम कुनै कारणवश खर्च नभई फिर्ता हुन आएमा यस्तो फिर्ता रकमलाई बिक्री कलममा देखाइएको रकमबाट घटाई देखाउनु पर्दछ । यसरी फिर्ता हुन आएको रकम बिक्री कलममा देखाइएको रकमभन्दा अधिक भएमा उक्त अधिक रकमलाई ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

२००००० **वैदेशिक निक्षेप दायित्व** : विदेशी कुटनैनिक नियोग, संघ-संस्था, एयरलाइन्स र व्यक्तिहरुको नाममा स्थानीय बैंकहरुमा रहेको विदेशी तथा स्थानीय मुद्राको सम्पूर्ण खातालाई वैदेशिक निक्षेप दायित्व मान्नु पर्दछ । यस्तो वैदेशिक निक्षेप दायित्व खाताहरुमा जम्मा हुने गरी विदेशबाट विप्रेषण, यात्रु चेक वा नगद प्राप्त भएमा यस

शीर्षकको खरीद कलममा तथा यी खाताहरु खर्च गरी विदेशमा विप्रेषण पठाइएमा, यात्रु चेक जारी गरिएमा वा नगद विदेशी मुद्रा भुक्तानी गरिएमा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यसका अतिरिक्त एक बैंकको वैदेशिक निक्षेप खातामा खर्च भई अर्को बैंकको वैदेशिक निक्षेप खातामा जम्मा हुने गरी भएको कारोवारलाई पनि पहिलो बैंकले यस शीर्षकको बिक्री कलममा तथा पछिल्लो बैंकले खरीद कलममा देखाउनु पर्दछ । तर, नेपालीहरुको विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा हुन आएको रकम र सोबाट खर्च हुने रकम यस शीर्षकमा नदेखाई कुन श्रोतबाट आम्दानी र कुन प्रयोजनको लागि खर्च भएको हो सोही शीर्षक वा उप-शीर्षकमा खरीद वा बिक्री जनाउनु पर्दछ । उदाहरणको रुपमा नेपालीले निर्यात गरी आर्जन गरेको विदेशी मुद्रा निजको विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा हुन आएमा यस शीर्षकमा उल्लेख नगरी "निर्यात" शीर्षक अन्तर्गत खरीद कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ । वैदेशिक निक्षेप दायित्व सम्बन्धी खाता कारोवारको विस्तृत तथ्याङ्क विवरण ने.शो.-३ फारममा उल्लेख गरि पठाउनु पर्दछ ।

२१०००० **अन्तरबैंक :** विभिन्न बैंकहरु बीच अथवा एकै बैंकका विभिन्न खाताहरु वा कार्यालयहरु बीच विदेशी मुद्रा सम्बन्धी कारोवारलाई अन्तरबैंक कारोवार मान्नु पर्दछ । यस किसिमका अन्तरबैंक कारोवारको विदेशी मुद्रा रकम यस शीर्षकको सम्बन्धित कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

८.२ **कलमहरुको व्याख्या :**

८.२.१ **परिवर्त्य मुद्रा खरीद तथा बिक्री :** भारतीय मुद्रा बाहेक बैंकहरुले खरीद तथा बिक्री गरेको अन्य सम्पूर्ण विदेशी मुद्रा रकमलाई सम्बन्धित शीर्षकको क्रमशः खरीद तथा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

८.२.२ **भारतीय मुद्रा खरीद तथा बिक्री :** बैंकले खरीद तथा बिक्री गरेको भारतीय मुद्रा (नगद बाहेक) रकमलाई सम्बन्धित शीर्षकको क्रमशः खरीद तथा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

८.२.३ **जम्मा खरीद तथा बिक्री** :बैंकले खरीद तथा बिक्री गरेको परिवर्त्य मुद्रा तथा भा.रु. (नगद बाहेक) लाई जोडी सम्बन्धित शीर्षकको क्रमशः खरीद तथा बिक्री कलमको "जम्मा" तर्फ उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

९. **फा.नं.ने.शो.-२(ख) :** प्रस्तुत फारम ने.शो.-२(क) फारमको चेकिङ्ग विवरण हो । विदेशी मुद्रा कारोवारको टिपोट कार्य ने.शो.-२(क) फारममा सही रुपले भए नभए बारेको जानकारी यस फारमद्वारा हुन सक्ने हुँदा यस फारमलाई चेकिङ्ग विवरण भनिएको हो । ने.शो.-२(क) फारम जस्तै यस फारममा पनि परिवर्त्य र अपरिवर्त्य (भा.रु.) विदेशी मुद्राको कारोवारलाई छुट्टा छुट्टै उल्लेख गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसैगरी, यस फारमका विभिन्न कलमहरुमा रकम उल्लेख गर्दा ने.शो.-२(क) फारम अनुसार कारोवार भएको विदेशी मुद्रा बराबर हुन आउने नेपाली रुपैयाँलाई हजारको अंकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ । प्रस्तुत फारम ने.शो.-२(क) फारमको चेकिंङ्ग विवरण भएकोले ने.शो.-२(क) फारमको साथ यो फारम संलग्न गरी शोधनान्तर महाशाखालाई उपलब्ध गराउनु पर्दछ । यस ने.शो.-२(ख) फारमको नेपाली र अंग्रेजीको नमुना अनुसूची-३ मा संलग्न गरिएको छ । यस फारमका विभिन्न शीर्षक तथा कलमहरुको व्याख्या निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

९.१ **शीर्षकहरुको व्याख्या :**

९.१.१ **विदेशी मुद्रा नगद मौज्दात** : भारतीय रुपियाँको नगद कारोवार तथ्याङ्क यस निर्देशिकाको ने.शो.-१ फारमद्वारा संकलन गरिने व्यवस्था गरिएकोले उक्त नगद कारोवार बाहेक अन्य विदेशी मुद्राको नगद खरीद बिक्री कारोवार तथा नगद मौज्दातको विवरण यस शीर्षकमा देखाउनु पर्दछ । विदेशी मुद्रा (भा.रु. बाहेक) को नगद आम्दानीलाई यस शीर्षकको डेबिट कलममा र नगद खर्चलाई क्रेडिट कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

९.१.२ **विदेशी एजेन्सी हिसाव** : विदेशमा कारोवार संचालन गर्ने उद्देश्यले बैंकहरुले विभिन्न विदेशी बैंकहरुमा एजेन्सी खाता खोलेका हुन्छन् । बैंकहरुको यस्तो एजेन्सी खातालाई आवश्यकता अनुसार बैंकहरुको विभिन्न कार्यालयहरुले प्रयोग गरेको पाईन्छ ।

बैंकको शाखा कार्यालयले विदेशी एजेन्सीसँग कारोवार गरेको हिसावलाई “विदेशी एजेन्सी हिसाव” शीर्षकमा एकमुष्ट देखाउनु पर्दछ । कारोवारको सिलसिलामा एजेन्सी हिसावमा विदेशी मुद्रा जम्मा हुने भएमा यस शीर्षकको डेविट कलममा र एजेन्सी हिसाबबाट खर्च हुने भएमा क्रेडिट कलममा देखाउनु पर्दछ । यस एजेन्सी हिसाबमा कारोवार अवधिको शुरु र अन्तिममा देखिएको मौज्दात रकमलाई क्रमशः “शुरु मौज्दात” र “अन्तिम मौज्दात” कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, बाणिज्य बैंकहरुले स्वदेशी बाणिज्य बैंक तथा नेपाल राष्ट्र बैंकमा जम्मा गरेको विदेशी मुद्रा खाता हिसावलाई पनि विदेशी एजेन्सी कारोवार सरह व्यवहार गरी यसै शीर्षकको सम्वन्धित कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

९.१.३ **प्र.का./के.का. हिसाव** : आफ्नै एजेन्सी नरहेका बैंक शाखा कार्यालयहरुले एजेन्सी मार्फत विदेशी मुद्रा सम्बन्धी कारोवार गर्नु पर्दाको अवस्थामा आफ्नो प्र.का./के.का. को एजेन्सी मार्फत कारोवार गर्ने गर्दछन् । यसरी कारोवार गर्दा विदेशी मुद्रा आम्दानी भएमा प्र.का./के.का. हिसाव डेविट र खर्च भएमा क्रेडिट गर्नु पर्दछ । शोधनान्तर तथ्याङ्क तयार पार्दा कारोवार अवधी भरको कूल डेविट भएको रकम यस शीर्षकको डेविटमा र कूल क्रेडिट भएको रकम क्रेडिटतर्फ जनाउनुका साथै शुरु मौज्दात र अन्तिम मौज्दात पनि उल्लेख गरी पठाउनु पर्दछ ।

९.१.४ **क्षेत्रीय कार्यालय हिसाव** : आफ्नै एजेन्सी नरहेका बैंक शाखा कार्यालयहरुले आफ्नो क्षेत्रीय कार्यालयको एजेन्सी मार्फत विदेशी मुद्राको कारोवार गर्दा विदेशी मुद्रा आम्दानी भएमा क्षे.का. हिसाव डेविट र खर्च भएमा क्रेडिट गर्नु पर्दछ ।

शोधनान्तर तथ्याङ्क तयार पार्दा कारोवार अवधी भरको कूल डेविट भएको रकम यस शीर्षकको डेविटमा र कूल क्रेडिट भएको रकम क्रेडिटतर्फ जनाउनुका साथै शुरु मौज्दात र अन्तिम मौज्दात पनि उल्लेख गरी पठाउनु पर्दछ ।

प्र.का./के.का. हिसाव र क्षेत्रीय कार्यालय हिसाव अन्तर्गत परिवर्त्य विदेशी मुद्रा र भारतीय रुपियाँको कारोवार छुट्टा छुट्टै देखाउनु पर्ने भएकोले प्र.का./के.का. हिसाव र क्षेत्रीय कार्यालय हिसाव अन्तर्गत परिवर्त्य विदेशी मुद्रा, भारतीय रुपियाँ र नेपाली रुपैंयाँ सम्बन्धी कारोवारको छुट्टा छुट्टै खातामा अभिलेख राख्नु पर्दछ ।

९.१.५ **अन्य हिसाव :** एजेन्सी हिसाब, प्र.का./के.का. हिसाव र क्षेत्रीय कार्यालय हिसाव बाहेक बाणिज्य बैंकहरुले अन्य कुनै हिसाव (खाता) खोली विदेशी मुद्राको कारोवार गरिरहेको भए कोड नं. ४४०००० को खाली स्थानमा उक्त हिसाव (खाता) को शीर्षक उल्लेख गरी कारोवार अवधिभरको सो खाताको कुल डेविट र क्रेडिट रकम यस शीर्षकको क्रमशः डेविट र क्रेडिट कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

९.१.६ **विदेशी मुद्रा विल्स खरीद हिसाव :** बैंकहरुले विदेशी मुद्राको नगद कागजातहरु (Cash Value documents) को कारोवार गर्दा दुई प्रक्रिया अपनाउने गरेका छन् । बी.पी. (Bills Purchase) कारोवार अन्तर्गत बैंकले नगद कागजातहरु स्वीकार गर्नासाथ तत्काल सम्वन्धित पार्टीलाई भुक्तानी गरिन्छ भने ओ.वि.सी. (Outward Bills for Collection) कारोवार अन्तर्गत बैंकले स्वीकार गरेका नगद कागजातहरुलाई उक्त कागजात जारी गर्ने निकायमा प्रस्तुत गरी उक्त निकायबाट कागजात स्विकृत (Realized) भई सोको भुक्तानी शुरु कारोवार गर्ने बैंक अथवा बैंक एजेन्सीलाई प्राप्त भएपछि मात्र बैंकद्वारा पार्टीलाई रकम भुक्तानी गरिन्छ ।

बी.पी. कारोवारमा तत्काल पार्टीलाई भुक्तानी गरिने हुँदा यस्तो विल खरीद रकमलाई तत्काल ने.शो.-२(क) को सम्वन्धित शीर्षक र कलमहरुमा तथा ने.शो.-२(ख) मा कारोवार अवधि भित्र विल्स खरीदको एकमुष्ट रकम यस हिसाव शीर्षकको डेविट कलममा देखाउनु पर्दछ । तर, ओ.बि.सी. कारोवार अन्तर्गत संकलन (Collection) गरिएका विलहरु सम्वन्धित निकायबाट स्वीकार (Realized) भएपछि मात्र सो विलहरुको भुक्तानी सम्बन्धित पार्टीलाई गरिने हुंदा ने.शो.-२(क) र (ख) मा यस्तो रकमलाई पार्टी भुक्तानी पछि मात्र उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

विलहरु खरीद गर्नासाथ वि.पी. हिसाव डेविट उप-शीर्षकको डेविट कलममा देखाई सकेको रकम पछि उक्त विलहरु एजेन्सी बैंकमा स्वीकृत भई स्थानीय बैंक एजेन्सी खातामा जम्मा भएमा उक्त रकम यस फारमको एजेन्सी हिसावको डेविट कलममा पुनः देखाउनु पर्ने हुन्छ । यसरी एजेन्सी हिसाव डेविट हुनासाथ विल्स खरीद लेजरमा उक्त रकम क्रेडिट गरी हिसाव मिलान गर्ने गरिन्छ । तर, ने.शो.-२(ख) फारममा उपरोक्त तरीकाले प्रविष्टी (Entry) गरेमा फारमको डेविट र क्रेडिट कलमको कुल योग ने.शो.-२(क) सँग मेल नखाने हुँदा शुरुमा विल्स खरीद हिसाव डेविट उप-शीर्षकको डेविट कलममा देखाइएको रकमलाई पछि यस उप-शीर्षकको क्रेडिट कलममा नदेखाई

विल्स खरीद हिसाव क्रेडिट उप-शीर्षकको डेविट कलममा ऋृणात्मक चिन्ह (-) दिई देखाउनु पर्दछ । विल्स खरीद हिसावको क्रेडिट कलममा भने कुनै रकम उल्लेख गर्नु हुदैन ।

९.१.७ **सटही घटबढ हिसाव** : समयान्तरमा हुने विनिमयदर परिवर्तनको कारणले बैंकहरुको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा कारोवारमा हुन जाने नाफा/नोक्सान रकमलाई यस हिसावमा देखाउने गरिन्छ । शोधनान्तर तथ्याङ्कको सही रिपोर्टिङ्गको लागि यस्ता विभिन्न कारोवारको सटही घटबढ हिसावको छुट्टा छुट्टै अभिलेख राख्नु पर्दछ । शोधनान्तर कारोवारमा देखा पर्ने विभिन्न सटही घटबढ हिसावहरु निम्न अनुसार छन् ।

९.१.७.१ **सटही घटबढ विल्स खरीद हिसाव** : विल खरीद गर्दाको समय र उक्त विल स्वीकृत (Realized) भई बैंक एजेन्सीमा रकम जम्मा हुने समय बीचको अन्तरालमा सम्वन्धित विदेशी मुद्राको विनिमय दर परिवर्तन अथवा अन्य कारणले गर्दा विल खरीद रकम र एजेन्सी हिसावमा डेविट भएको रकम फरक पर्न गएमा (बढी वा घटी दुवै अवस्थामा) यस्तो फरक रकमलाई डेविट कलममा देखाउनु पर्दछ ।

शुरु विल खरीद रकमभन्दा एजेन्सी हिसावमा डेविट भएको रकम बढी भएमा यस्तो फरक रकमलाई "सटही घटबढ विल्स खरीद हिसाव" अन्तर्गतको क्रेडिट उप-शीर्षकको डेविट कलममा ऋृणात्मक चिन्ह (-) दिई देखाउनु पर्दछ । यसका विपरीत शुरु विल खरीद रकम भन्दा एजेन्सी हिसावमा डेविट भएको रकम घटी भएमा यस्तो फरक रकमलाई यस हिसावको डेविट उप-शीर्षकको डेविट कलममा देखाउनु पर्दछ । अर्थात, डेविट हुने रकमलाई डेविट उप-शीर्षकको डेविट कलममा र क्रेडिट हुने रकमलाई क्रेडिट उप-शीर्षकको डेविट कलममा नै ऋृणात्मक चिन्ह (-) दिई उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

९.१.७.२ **सटही घटबढ फण्ड ट्रान्सफर हिसाव** : बैंकले परिवर्त्य नगद विदेशी मुद्राको तोडा चलान (Fund transfer) गर्दा कुनै कारणले तोडा चलानमा समावेश विदेशी मुद्राको विनिमय दरमा परिवर्तन भएको कारणले गर्दा तोडा चलान गर्दा जनाइएको रकम र भुक्तानी प्राप्त रकमका बीचमा फरक पर्न गएमा (बढी वा घटी दुवै अवस्थामा) यस्तो फरक रकमलाई क्रेडिट कलममा देखाउनु पर्दछ ।

स्थानीय बाणिज्य बैंकहरुले नेपाल राष्ट्र बैंकमा विदेशी मुद्रा तोडा चलान (Fund transfer) गर्दा जनाएको रकमभन्दा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भुक्तानी प्राप्त रकम घटी भएमा यस्तो फरक रकमलाई "सटही घटबढ फण्ड ट्रान्सफर हिसाव" अन्तर्गतको डेविट उप-शीर्षकको क्रेडिट कलममा ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई देखाउनु पर्दछ । यसका विपरीत नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बढी रकम भुक्तानी प्राप्त भएमा यस्तो फरक रकमलाई यस हिसावको क्रेडिट उप-शीर्षकको क्रेडिट कलममा देखाउनु पर्दछ । अर्थात, यस हिसावमा क्रेडिट हुने रकमलाई क्रेडिट कलममा देखाउने र डेविट हुने रकमलाई पनि क्रेडिट कलममा नै ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई देखाउनु पर्दछ ।

९.१.७.३ **सटही घटबढ विनिमय परिवर्तन हिसाव** : केवल विनिमयदर परिवर्तनको कारणले बैंकहरुको विदेशी मुद्रा मौज्दातको हुने ने.रु. मौज्दात रकममा पर्न गएको फरक रकमलाई यस हिसावमा उल्लेख गर्नु पर्दछ । अर्थात, विनिमयदर परिवर्तन भएको अवस्थामा बैंकहरुको आफूसँग भएको विदेशी मुद्रा नगद वा एजेन्सी बैंक मौज्दातको हुने नेपाली रुपैंयाँ (ने.रु.) मौज्दातमा स्वतः घटबढ हुन जान्छ । नेपाली मुद्राको अवमूल्यनले गर्दा बैंकको विदेशी मुद्रा मौज्दातको हुने ने.रु. रकम वृद्धि हुन गएमा यसरी वृद्धि भई फरक हुन आउने रकमलाई "सटही घटबढ विनिमय परिवर्तन हिसाव" अन्तर्गतको क्रेडिट उप-शीर्षकको डेविट कलममा ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई देखाउनु पर्दछ भने नेपाली मुद्राको पुनर्मूल्यनले गर्दा विदेशी मुद्रा मौज्दातको हुने ने.रु. रकम घट्न गएमा, यसरी घटी फरक पर्न आउने रकमलाई यस हिसावको डेविट उप-शीर्षकको क्रेडिट कलममा ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई देखाउनु पर्दछ । अर्थात, यस हिसावमा डेविट हुने रकमलाई क्रेडिट कलममा ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई देखाउने र क्रेडिट हुने रकमलाई डेविट कलममा ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई देखाउनु पर्दछ ।

उपरोक्त तीनै किसिमका खातामा बाँकी रहेको मौज्दात रकमलाई नाफा नोक्सान हिसावमा सार्दा सटही घटबढ हिसावमा डेविट हुने रकम ने.शो.-२(ख) फारमको डेविट कलममा र क्रेडिट हुने रकमलाई क्रेडिट कलममा नै देखाउनु पर्दछ । साथै, यस्ता रकमहरु ने.शो.-२(क) फारमको "अन्तरबैंक" शीर्षकको क्रमशः खरीद तथा बिक्री कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

९.१.८ **ड्राफ्ट क्यान्सिल्ड** : कुनै ग्राहकले बैंकबाट खरीद गरी लगेको विदेशी मुद्राको ड्राफ्ट कुनै कारणले ड्राफ्ट जारी गर्ने बैंकमा फिर्ता भई बैंकले रुपैयाँमा भुक्तानी दिएको कारोवारलाई ड्राफ्ट क्यान्सिल्ड कारोवार मान्नु पर्दछ । ड्राफ्ट क्यान्सिल्ड रकमलाई ड्राफ्ट खिच्दा ने.शो.-२(क) फारमको जुन शीर्षकमा पहिले बिक्री देखाइएको थियो सोही शीर्षकमा क्यान्सिल गरिएको ड्राफ्टको रकम घटाई बाँकी रकम मात्र उल्लेख गर्नु पर्दछ । कथंकदाचित उक्त शीर्षकमा कारोवार अवधिमा देखिएको रकम रद्द गरिएको ड्राफ्ट रकम भन्दा कम रहेछ भने यस्तो न्यून हुन गएको रकमलाई सोही शीर्षकमा ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई उल्लेख गरी पठाउनु पर्दछ ।

ने.शो.-२(ख) फारम तयार गर्दा ड्राफ्ट क्यान्सिल्ड वापतको रकमलाई डेविट तथा क्रेडिट दुवै कलममा ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई देखाउनु पर्दछ । किनकि, ड्राफ्ट क्यान्सिल गर्दा एजेन्सी हिसाव डेविट हुन जाने भएकोले सो रकमलाई हिसाव मिलान गर्न ड्राफ्ट क्यान्सिल्ड शीर्षकको डेविट कलममा ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई घटाउनु परको हो । यसै गरी, ड्राफ्ट क्यान्सिल गर्दाको रकम ने.शो.२-(क) को सम्वन्धित शीर्षकको विक्री कलममा ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई घटाएर राखिने हुनाले सो रकमसंग हिसाव मिलान गर्न यस फारामको ड्राफ्ट क्यान्सिल्ड शीर्षकको क्रेडिट कलममा पनि ऋणात्मक चिन्ह (-) दिई घटाउनु परेको हो ।

९.२ **कलमहरुको विवरण** : शुरुको मौज्दात कलममा यस फारमका विभिन्न शीर्षकहरुको गत मसान्तको मौज्दात देखाउनु पर्दछ । शुरु मौज्दात डेविट व्यालेन्स भएमा सो रकममा कूल डेविट रकम जोडी क्रेडिट रकम घटाउँदा अन्तिम मौज्दात निस्कन्छ भने शुरु मौज्दात क्रेडिट व्यालेन्स भएमा सो रकममा कूल क्रेडिट रकम जोडी डेविट रकम घटाउँदा अन्तिम मौज्दात निस्कन्छ ।

उपरोक्त वमोजिम ने.शो.- २(ख) फारमको शुरु तथा अन्तिम मौज्दात कलममा देखिन आएको रकम बैंकको गोश्वारा हिसावसँग मेल खानु पर्दछ ।

१०. **फा.नं.ने.शो.-३ :** यो फारम वैदेशिक निक्षेप दायित्वको तथ्याङ्क विवरण हो । तसर्थ, यस फारममा विदेशी कुटनैतिक नियोग, संघ-संस्था, एयरलाइन्स तथा व्यक्तिहरुको नाममा विदेशी तथा नेपाली मुद्रामा बैंकमा खोलिएको चल्ती, बचत र मुद्दती खाताका साथै मार्जिन

खातामा भएको कारोवारको विवरण उल्लेख गर्नु पर्दछ । मार्जिन खातामा भएको कारोवारमध्ये विदेशीहरुले विदेशी तथा नेपाली मुद्रामा गरेको कारोवार रकम र नेपालीहरुले विदेशी मुद्रामा खोलेको खातामा भएको कारोवार रकमलाई यस फारमको "अन्य डिपोजिट" शीर्षकको सम्बन्धित कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, स्थानीय बैंकहरुले विदेशी मुद्रामा खोलेको खातामा भएको कारोवारलाई पनि यस फारमको कोड नं. ८७०००० अन्तर्गत सम्बन्धित कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

यस फारममा रकमहरु उल्लेख गर्दा विदेशी मुद्रालाई नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरी हजारको अंकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ । यस फारमका विभिन्न शीर्षक तथा कलमहरुको व्याख्या निम्न अनुसार छ ।

१०.१ **शीर्षकहरुको व्याख्या :**

१०.१.१ **विदेशी कुटनैतिक र सहायता नियोग** : यस शीर्षकमा विदेशी दूतावास तथा कुटनैतिक सुविधा प्राप्त व्यापारिक तथा आर्थिक काउन्सेलर कार्यालय र सांस्कृतिक एजेन्सीहरुको नाममा खोलिएका सबै किसिमका निक्षेप खाता कारोवारलाई समावेश गर्नु पर्दछ । यसैगरी आर्थिक वा सामाजिक सहायता उपलब्ध गराउने उद्देश्यले खोलिएका विदेशी सरकारी मिशन तथा नियोगहरुको निक्षेप खाता कारोवारलाई समेत यसै शीर्षकमा समावेश गर्नु पर्दछ ।

१०.१.२ **विदेशी सरकारबाट संचालिन आयोजनाहरु** : श्री ५ को सरकारलाई हस्तान्तरण हुनु अघि विदेशी सरकारद्वारा संचालित आयोजनाहरुको नाममा बैंकमा खोलिएको निक्षेप खाताहरुको कारोवार रकमलाई यस शीर्षकमा एकमुष्ट उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.१.३ **विदेशी संघ-संस्थाहरु** : अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय स्तरका औद्योगिक, व्यापारिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र कल्याणकारी विदेशी संघ-संस्थाहरु, कम्पनीहरु र फर्महरुको नाममा बैंकहरुमा खोलिएको निक्षेप खाताहरुको एकमुष्ट कारोवार रकमलाई यस शीर्षकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.१.४ **विदेशी पेन्सन क्याम्पहरु** : विदेशी सरकारद्वारा वितरण गरिने निवृत्तिभरण (पेन्सन) को लागि स्थानीय बैंकमा खोलिएका निक्षेप खाताको एकमुष्ट कारोवार रकमलाई यस शीर्षकमा देखाउनु पर्दछ । बैंकहरुमा यसरी खोलिएका खाताहरुमध्ये भारतीय सरकार र

अन्य विदेशी सरकारको पेन्सन क्याम्प खाता कारोवारलाई क्रमशः भारतीय र ब्रिटिश गोर्खा पेन्सन क्याम्प शीर्षकहरुमा छुट्टा छुट्टै उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.१.५ **विदेशी एयरलाइन्स** : विदेशी एयरलाइन्सहरुले बैंकमा खोलेको निक्षेप खाता कारोवार रकमलाई यस शीर्षकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.१.६ **विदेशी व्यक्तिहरु** : विदेशी व्यक्तिहरुको व्यक्तिगत निक्षेप खाता कारोवार रकमलाई यस शीर्षकमा देखाउनु पर्दछ । तर, यस शीर्षकमा बैंकहरुले पठाएको तथ्याङ्कको अनुगमन गर्ने सिलसिलामा पर्न जाने कठिनाईलाई दृष्टिगत गरी बैंकहरुले व्यक्तिगत खाता खोल्दा विदेशी र नेपाली व्यक्तिहरुको नाममा खोलिएको खातालाई स्पष्ट छुट्टिने गरी राख्नु पर्दछ ।

१०.१.७ **विदेशी रोजगारदाता संस्था** : नेपालीहरु काम गर्न गएका विदेश स्थित कुनै संस्था वा बैंकले कामदारहरुको रकम विप्रेषण गर्ने उद्देश्यले नेपालमा नेपाली रुपैयाँ वा विदेशी मुद्रामा खाता खोलेको छ भने सो खाताको कारोवारको रकम यस शीर्षक अर्न्तगत उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.१.८ **स्थानीय बैंकको विदेशी मुद्रा खाता** : यस निर्देशिका अनुसार नेपालीहरुको विदेशी तथा स्वदेशी मुद्राको खातालाई स्वदेशी निक्षेप मानी त्यस्तो खाता कारोवार रकमलाई शोधनान्तर तथ्याङ्कमा समावेश गर्नु हुदैन । तर, बैंकहरु बीचको विदेशी मुद्रा खाता कारोवार रकमलाई वैदेशिक निक्षेप कारोवार सरह शोधनान्तर तथ्याङ्कमा समावेश गर्नु पर्दछ । बैंकहरुले आफूसँग रहेको विदेशी मुद्रा कुनै अन्य स्थानीय बैंकमा जम्मा गरेमा यस्तो रकमलाई एजेन्सी खाता सरह व्यवहार गरी वैदेशिक सम्पत्ति जनाउनु पर्दछ । यसैगरी, स्थानीय अन्य बैंकको विदेशी मुद्रा आफ्नो बैंकमा जम्मा गर्न ल्याएमा उक्त रकमलाई वैदेशिक निक्षेप दायित्व मानी यस्तो कारोवारलाई यस शीर्षकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.१.९ **अन्य डिपोजिट** : बैंकहरुको मार्जिन खातामा भएको कारोवार रकम मध्ये विदेशीहरुले विदेशी तथा नेपाली मुद्रामा गरेको कारोवार रकम र नेपालीहरुले विदेशी मुद्रामा खोलेको खातामा भएको कारोवार रकमलाई यस शीर्षकको सम्बन्धित कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

नेपालीहरुले विदेशी मुद्रामा खोलेको निक्षेप रकम वैदेशिक निक्षेप दायित्व नभई स्वदेशी निक्षेप भएता पनि बाणिज्य बैंकहरुले यस्तो निक्षेपलाई वैदेशिक निक्षेप दायित्व अन्तर्गत राखी गोश्वारा बनाउने गरेको हुनाले सो गोश्वारासँग भिडाउनको लागि नेपालीहरुले विदेशी मुद्रामा खोलेको निक्षेपको कारोवार रकम पनि यस शीर्षक अन्तर्गत समावेश गर्नु परेको हो । यस बाहेक यस फारमको माथि उल्लेखित शीर्षकहरुमा समावेश गर्न नसकिने अन्य कुनै विदेशी मुद्रा खाता कारोवारहरु छन् भने पनि त्यस्ता कारोवारलाई यस शीर्षकमा देखाई पठाउनु पर्दछ ।

१०.२ **कलमहरुको व्याख्या :**

१०.२.१ **मौज्दात** : विदेशी निक्षेप दायित्व सम्बन्धी बैंकहरुको कारोवार अवधीको मौज्दातलाई यस शीर्षकमा देखाउनु पर्दछ । यस फारममा विभिन्न शीर्षकहरुको गत कारोवार अवधीको अन्तको मौज्दातलाई शुरु मौज्दात कलममा देखाउनु पर्दछ तथा कारोवार अवधीको अन्तको मौज्दातलाई अन्तिम मौज्दात कलममा देखाउनु पर्दछ । शुरु मौज्दातमा कुल जम्मा रकम जोडी कुल खर्च रकम घटाउँदा बाँकी रहन आएको रकमलाई अन्तिम मौज्दात कलममा देखाउनु पर्दछ । शुरु तथा अन्तिम मौज्दात कलममा देखाइएको रकम गोश्वारा हिसावसँग मेल खानु पर्दछ ।

१०.२.२ **खर्च भएको रकम** : बैंकमा रहेको विदेशी मुद्रा खाताबाट भएको खर्चहरु उल्लेख गर्ने प्रयोजनका लागि यस “खर्च” कलमलाई निम्न अनुसार चार वर्गमा वर्गीकरण गरिएको छ ।

१०.२.२.१ **नेपाल भित्र खर्च** : विदेशीहरुको विदेशी मुद्रा खाता उपर खिचिएको चेकको भुक्तानी नेपाली मुद्रामा गरेमा अथवा नेपालीहरुको खातामा रकमान्तर गरेमा यसरी भुक्तानी अथवा रकमान्तर गरेको रकमलाई यस कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.२.२.२ **नेपाल बाहिर विप्रेषण तथा नगद विदेशी मुद्रा भुक्तानी** : विदेशीहरुको विदेशी मुद्रा खातामा रहेको रकम नेपाल बाहिर विप्रेषण गरी पठाएमा, उक्त खाताको रकमबाट यात्रु चेक जारी गरेमा वा नगद विदेशी मुद्रामा नै भुक्तानी गरेमा यस्तो खर्च रकमलाई यस कलमको सम्बन्धित शीर्षकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.२.२.३ **निक्षेप बीच रकमान्तर** : विदेशीहरुको एक निक्षेप खाताबाट सोही बैंकस्थित विदेशीहरुको अर्को खातामा वा अर्को बैंक कार्यालयमा रकमान्तर गरेमा त्यस्तो रकमलाई यस कलममा देखाउनु पर्दछ । निक्षेप खाताहरु बीच रकमान्तर गर्दा रकमान्तर हुने दुवै खाता एउटै बैंकमा रहेछ भने यस्तो रकमान्तरले बैंकको एजेन्सी मौज्दातमा कुनै परिवर्तन ल्याउने छैन । तर, रकमान्तर भई जाने खाताहरु अर्को बैंक कार्यालयमा रहेछन् भने एजेन्सी मौज्दातमा परिवर्तन हुन सक्नेछ । निक्षेप खाता बीच रकमान्तरले गर्दा स्थानीय बैंकहरुको एजेन्सी हिसावमा हुन सक्ने परिवर्तनलाई ध्यानमा राखी यस कलमलाई दुई उप-कलममा वर्गीकरण गरिएको छ । बैंकहरुको आफ्नो कार्यालयमा रहेका खाताहरु बीच रकमान्तर हुने रकमलाई यस कलमको "आफ्नो कार्यालय खाताहरु बीच" उप-कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी आफ्नो बैंकमा रहेको खाता खर्च गरी अन्य बैंक कार्यालयमा रकमान्तर भएको रकमलाई यस कलमको "आफ्नो तथा अन्य बैंक कार्यालय बीच" उप-कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.२.२.४ **कुल खर्च** : विदेशी निक्षेप दायित्वको प्रत्येक शीर्षकको कलम नं. २ देखि ५ सम्ममा देखाइएको रकमलाई जोडी हुन आउने खर्च रकम एकमुष्ठ यस कलममा देखाउनु पर्दछ ।

१०.२.३ **जम्मा भएको रकम** : बैंकमा रहेको विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा हुन आएका रकमहरुको श्रोतहरु उल्लेख गर्ने प्रयोजनका लागि यस "जम्मा" कलमलाई चार वर्गमा वर्गीकरण गरिएको छ ।

१०.२.३.१ **बी.पी., विप्रेषण तथा नगदबाट जम्मा** : विदेशीहरुको खातामा विदेशी मुद्रा नगदै जम्मा हुन आएमा वा त्यस्ता खाताहरुमा विल खरीद वा विदेशबाट प्राप्त विप्रेषणको माध्यमबाट रकम जम्मा हुन आएमा त्यस्तो रकमलाई यस कलमको सम्बन्धित शीर्षकमा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.२.३.२ **निक्षेप बीच रकमान्तर** : एउटा खाताबाट अर्को खातामा निक्षेप रकमान्तर हुने गरी गरिएको कारोवारहरु मध्ये एउटै बैंक स्थित विदेशीहरुको खाताहरु बीच रकमान्तर भई जम्मा हुन आएको रकमलाई यस शीर्षकको "आफ्नो कार्यालय

खाताहरु बीच" उप-कलममा देखाउनु पर्दछ । यसैगरी, अन्य बैंक कार्यालयहरुबाट रकमान्तर भई खातामा जम्मा हुन आएको रकमलाई यस शीर्षकको "आफ्नो तथा अन्य बैंक कार्यालय बीच" उप-कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.२.३.३ **नाफा नोक्सान हिसाबबाट जम्मा हुन आएको** : बैंकले नाफा नोक्सान हिसावबाट खर्च व्यहोर्ने गरी कुनै विदेशी व्यक्ति, कम्पनी वा फर्मलाई दिनु पर्ने पारिश्रमिक वा ब्याज रकम निजलाई नगद उपलब्ध नगराई निजको खातामा जम्मा गरी दिएमा यस्तो रकम यस कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

१०.२.३.४ **कुल जम्मा** : विदेशी निक्षेप दायित्वको प्रत्येक शीर्षकको कलम नं ७ देखि १० सम्ममा देखाइएको रकमलाई जोडी हुन आउने जम्मा रकम एकमुष्ठ यस कलममा उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

बैंकहरुले यस ने.शो.-३ फारमको विभिन्न शीर्षकहरुमा देखाएको मौज्दात कलमको कुल रकम उक्त बैंकहरुको वासलातको वैदेशिक निक्षेप दायित्व रकमसँग मेल खानु पर्दछ । यस फारमको नेपाल बाहिर विप्रेषण तथा नगद विदेशी मुद्रा भुक्तानी र अन्य बैंक कार्यालयमा रकमान्तर गरेको कलममा देखाइएको कुल खर्च रकम ने.शो.-२(क) फारमको कोड नं. २००००० को "वैदेशिक निक्षेप दायित्व" शीर्षकको बिक्री रकमसँग मेल खानु पर्दछ । यसैगरी, यस फारमको बी.पी., विप्रेषण तथा नगद विदेशी मुद्रा जम्मा र अन्य बैंक कार्यालयबाट रकमान्तर भई आएको कलमको कुल रकम यस ने.शो.-२(क) फारमको कोड नं २००००० को "वैदेशिक निक्षेप दायित्व" शीर्षकको खरीद रकमसँग मेल खानु पर्दछ । यसको अतिरिक्त यस ने.शो.- ३ फारमको कलम नं ४ को कुल खर्च रकम यसै फारमको कलम नं. ८ को कुल जम्मा रकमसँग मेल खानु पर्दछ ।

*****

g]kfn /fi6«a}s

zf]wgfGt/ dxfzfvf

gub ef=?= v/Lb÷laqmLsf] dfl;s ljj/0f

@)======= ;fn =============dlxgf

a}s÷;6xL sfp06/÷dlg r]+h/sf]gfd ========== **cg';"rL – !**

zfvf M ========== **kmf=g=g]zf] – !**

sf]8 g+= ==========

tof/ u/]sf]ldlt M ==========

*-?= xhf/df_*

zLif{sx?	z'? df}Hbft	v/Lb	laqmL	clGtd df}Hbft
kf6L{;]Ho÷nf0{				
a}s ;]Ho÷nf0{				
hDdf				

=========================
tof/ ug]{

=========================
r]s ug]{

gf]6M **-s_** :yfgLo cGo a}s, a}s zfvf, ;6xL sfp06/, ef=?= sf]f / dlg r]+h/x?af6 v/Lb u/]sf]ef=?=æa}s ;]Hosf] v/LbÆ snddf /fVg' kb{5 .

-v_ :yfgLo cGo a}s, a}s zfvf, ;6xL sfp06/, ef=?= sf]f / dlg r]+h/x?nf0{laqmL u/]sf]ef=?= æa}snf0{laqmLÆ snddf /fVg' kb{5 .

g]kfn /fi6«a}s

zfvfut/ dxfzfvf

ljb]zL dbf -ef=?=gub afx]s_ v/Lb÷laqmLsf] dfl;s ljj/0f

@)====== ;fn =============dlxgf

a}ssf] gfd M === cg';'rL – @

zfvf M ========================== kmf=g+=g]=zf=–@-s_

sf]8 g+=========================

tof/ u/]sf]ldlt M======================

sf]8 g+	zLif{s x?	v/Lb			laqmL		
		kl/jTo{dbf -!_	ef/tLo dbf -@_	hDdf -!_+-2_=-3_	kl/jTo{dbf -$_	ef/tLo dbf -%_	hDdf -$_+-%_=-^_
100000	**lgoft**						
100100	lgof{t cu|d eQmfgL						
100200	lgof{t ljnsf] eQmfgL						
100300	cGo lgof{t eQmfgL						
100301	O{wg t]nsf] :yfgLo laqmL						
100302	lgof{tdf aLdf bfjL						
100303	cfoftdf aLdf bfjL						
100304	cGo						
110000	**oftfoft**						
110100	:yfgLo Po/nfO{;						
110200	:yn oftfoft						
120000	**e|d0f**						
120100	ko{6s						
120200	:yfgLo xf6]n						
120300	:yfgLo 6«fen Ph]G;L						
120400	:yfgLo 6]sË tyf ¥of^6LË Ph]G;L						
120500	lzIff						
120600	Jofkf/ e|d0f						
120700	cf}iflw pkrf/						
120800	kf;kf]6{						
120900	ofqL af6÷nfO{lkmtf{						
121000	cGo						

sf]B g+	zLif{s x?	v/Lb			laqmL		
		kl/jTo{dbf	ef/tLo dbf	hDdf	kl/jTo{dbf	ef/tLo dbf	hDdf
		-!_	-@_	-!_+-2_=-3_	-$_	-%_	-$_+-%_=-^_
130000	**>d tyf kF/L nufgLaf6 cfDbfgL÷vr{**						
130100	**;/sf/L lf]**						
130101	a}s nufgLsf] Jofh						
130102	cGo nufgLsf] Jofh÷nfefz+ cflb						
130200	**lghL lf]**						
130201	a}s nufgLsf] Jofh						
130202	cGo nufgLsf] Jofh, nfefz+, dgfkmf cflb						
130300	**kfl/>lds tyf Hofnf**						
140000	**;/sf/L sf/f]af/ cGoq gk/]sf]**						
140100	ljb]zl:yt gk]fnL s6g}ts lgofo]ux?						
140200	cGo						
150000	**cGo ;]jf**						
150100	j:tX?sf] dd{t tyf ;Def/						
150200	aLdf ;]jf						
150300	lgdf{0f ;]jf						
150400	Joj;flos tyf kf|ljlws ;]jf						
150500	;+f/, ;'rgf tyf lj1fkg ;]jf						
150600	kq–klqsf tyf 5kfO{vr{						
150700	sldzg, l8:sfp06, kmL; tyf cGo zNs						
150800	/f]oN6L						
150900	cGo						
160000	**6\&;km/**						
160100	**;/sf/L lf]**						
160101	ef/tLo cGtlzNs lkmtf{						
160102	cfof]hgf cgbfg ;xfotf						
160103	cGo cgbfg ;xfotf						
160200	**lghL lf]**						
160201	Pg=hL=cf] nfO{gub tyf ljk]f0f						
160202	JolQmut ljk]f0f						
160203	k];g						
160204	bfg–bftJo, rGbf, pkxf/ cflb						
160205	aLdf bfjL						

sf]8 g+	zLif{s x?	v/Lb			laqmL		
		kl/jTo{dbf -!_	ef/tLo dbf -@_	hDdf -!_+-2_=-3_	kl/jTo{dbf -$_	ef/tLo dbf -%_	hDdf -$_+-%_=-^_
170000	**k|Toif ljb]zL nufgL**						
170100	kF"lut ;xeflutf (Equity Capital)						
170200	nufgL lkmtf{						
170300	cfk|jf;L ljk|]0f tyf ;DklQ v/Lb÷laqmL						
180000	**j}b]zs C0f ;xfotf**						
180100	**;/sf/L If]q**						
180101	ljb]zL C0f						
180102	C0f -;fFj_ eQmfgL						
180200	**lghL If]q**						
180201	ljb]zL C0f						
180202	C0f -;fFj_ eQmfgL						
190000	**cfoft**						
190100	Pn=;L=cGtu{t						
190200	cGo						
200000	**j}b]zs lglIf]k bfloTj**						
210000	**cGt/ a}+s**						
	hDdf						

----
tof/ ug{

----
r]s ug{

g]kfn /fi6« a}+s

zf]wgfy{t/ dxfzfvf

ljb]zL dbf -gub ef]?afx]s_ v/Lb÷laqmLsf]dfl;s ljj/0f

@) ================ ;fn ========================== dlxgf

a}+sf]gfd M ==
zfvf M ==================
sf]8 g+=================
tof/ u/]sf]ldltM ==========================

cg';'rL - #
kmf=g+=g]=zf=]- @-v_

-?= xhf/df_

sf]8 g+	zLif{s	kl/jTo{ljb]zL dbf				ckl/jTo{ljb]zL dbf -ef=?=_			
		z? dfh}bft -!_	8]lj6 -@_	qm]l86 -#_	clGtd dfh}bft -!_ ± {-@_–#_} = -$_	z? dfh}bft -%_	8]lj6 -^_	qm]l86 -&_	clGtd dfh}bft -%_ ± {-^_–&_} = -*_
400000	**ljb]zL dbf gub dfh}bft**								
410000	**ljb]zL Phf]G;L lx;fa**								
420000	**k|sf= ÷ s]Gb|sf= lx;fa**								
430000	**lfg}Lo sofo{no lx;fa**								
440000									
450000	**lj=d= ljN; vl/b lx;fa**								
450100	8]lj6								
450200	qm]l86								
460000	**;6xL 36j9 lx;fa**								
460100	***ljN; v/Lb lx;fa***								
460101	8]lj6								
460102	qm]l86								
460200	***km08 6«f;km/ lx;fa***								
460201	8]lj6								
460202	qm]l86								
460300	***ljlgdo kl/jt{g lx;fa***								
460301	8]lj6								
460302	qm]l86								
470000	**8lk6 SoflG;N8**								
	hDdf M								

tof/ ug]{   r]s ug]{

g]kfn /fi6«a}+s

zfvfgf]t/ dxfzfvf

j}b]zs lgIf]k bflo>jsf]dfl;s ljj/0f

@)======;fn ==========dlxgf

a}+sf]gfd M
zfvf M
sf]8 g+=
tof/ u/]sf]ldlt M

cg';"rL - $
k|f=g+=g]=zf]- #

-?= xhf/df_

sf]8 g+=	zLif{sx?	z? df}Hbft	vr{ePsf]/sd					hDdf ePsf]/sd					clGtd df}Hbft
			g]kfn leq	g]kfn aflx/ ljk]f0f tyf gub lj=d" eQmfgL	lglf]k alr /sdf6t/		sh vr{	jL=kL= , ljk]f0f tyf gub ljb]zL dbf hDdf	lglf]k alr /sdf6t/		gfkmf gf]S;fg lx;fjaf6 hDdf xg cfPsf]	sh hDdf	
					cf^gf] sfofno vftfx? alr	cf^gf] tyf cGo a}+s sfofno alr			cf^gf] sfofno vftfx? alr	cf^gf] tyf cGo a}+s sfofno alr			
		-!_	-@_	-#_	-$_	-%_	-@_ +-#_+ -$_+ -%_= -^_	-&_	-*_	-(_	-!)_	-&_ +-*_+ -(_+ -!)_= -!!_	-!_ +-!!- ^_= -!@_
*)))))	ljb]zL s/]G;L / ;xfotf lgofo												
*!))))	ljb]zL ;/sf/af6 ;+flnt cfof]hgfx?												
*@))))	ljb]zL ;3-;+:yfx?												
*#))))	ljb]zL k|;g SofDkx?												
*#)!))	a[6z ufjf{												
*#)@))	ef/tLo												
*$))))	ljb]zL Po/nfO6;												
*%))))	ljb]zL JolQmx?												
*^))))	ljb]zL /f]huf/bftf ;+:yf												
*&))))	:yfgLo a}+sf]ljb]zL dbf vftf												
**))))	cGo l8kf]h6												
	hDdf M												

....
tof/ ug]{

....
rs ug]{

Annex - 1

F.N.Ne.So. - 1

Nepal Rastra Bank
Balance of Payments Division

Monthly Statement of Purchase/Sales of I.C. Cash

Year 20...... Month ....

Name of Bank / Exchange Counter/ Money Changer ==

Branch : ……………..

Code No.: ================

(Rs. in Thousand)

Particulars	Opening Balance	Purchase	Sales	Closing Balance
From /To Party				
From /To Bank				
Total				

==============================

Prepared By

==========================

Checked By

Date :

Note:- (a) I.C. Purchased from Other Local Banks, Bank Branches, Exchange Counters, I.C. Fund and Money Changers should be presented in the "purchase" column of Bank.

(b) I.C. Sold to Other Local Banks, Bank Branches, Exchange Counters, I.C. Fund and Money Changers should be presented in the "sales" column of Bank.

Annex - 2
F. N. Ne. So. - 2(Ka)

NEPAL RASTRA BANK
BALANCE OF PAYMENTS DIVISION

Monthly Statement of Purchase / Sales of Foreign Currency (Except I.C. Cash)
Year 20........................Month...............................

Name of Bank: ....
Branch: ....
Code No. ....

(Rs. In thousand)

Code No.	**Particulars**	**Purchase**			**Sales**		
		Convertible Currency	Indian Currency	Total	Convertible Currency	Indian Currency	Total
		(1)	(2)	(1)+(2)=(3)	(4)	(5)	(4)+(5)=(6)
100000	**Exports**						
100100	Adv. Payments of Exports						
100200	Payments of Export Bills						
100300	Payments of Other Export						
100301	Local sales of Fuel						
100302	Export Insurance Claims						
100303	Import Insurance Claims						
100304	Others						
110000	**Ttransportation**						
110100	Local Airlines						
110200	Land Transportation						

Code No.	**Particulars**	**Purchase**			**Sales**		
		Convertible Currency	Indian Currency	Total	Convertible Currency	Indian Currency	Total
		(1)	(2)	(1)+(2)=(3)	(4)	(5)	(4)+(5)=(6)
120000	**Travel**						
120100	Tourists						
120200	Local Hotels						
120300	Local Travel Agencies						
120400	Local Trekking and Rafting Agencies						

120500	Education						
120600	Business Tours						
120700	Medical Treatment						
120800	Passport						
120900	Refund From / To Travelers						
121000	Others						
130000	**Income / Exps. on Labour & Capital Investment**						
130100	**Government Sector**						
130101	Interest on Bank Investment						
130102	Interest, Dividend etc. on other Investment						
130200	**Private Sector**						
130201	Interest on Bank Investment						
130202	Interest, Dividend etc. on other investment						
130300	**Salary and Wages**						

Code No.	**Particulars**	**Purchase**			**Sales**		
		Convertible Currency	Indian Currency	Total	Convertible Currency	Indian Currency	Total
		(1)	(2)	(1)+(2)=(3)	(4)	(5)	(4)+(5)=(6)
140000	**Govt. Transactions (NIE)***						
140100	Nepalese Diplomatic Missions Abroad						
140200	Others						
150000	**Other Services**						
150100	Repair & Maintenance Services						
150200	Insurance Services						
150300	Construction Services						
150400	Professional and Technical Services						
150500	Communication, Information and Advertising Services						
150600	Newspaper and Printing Exps.						
150700	Commission, Discount, Fee and other Charges						
150800	Royalties						
150900	Others						

160000	**Transfer**						
160100	**Government Sector**						
160101	Indian Excise Refund						
160102	Project Aid / Grants						
160103	Other Aid / Grants						

Code No.	**Particulars**	**Purchase**			**Sales**		
		Convertible Currency	Indian Currency	Total	Convertible Currency	Indian Currency	Total
		(1)	(2)	(1)+(2)=(3)	(4)	(5)	(4)+(5)=(6)
160200	**Private Sector**						
160201	Cash / Remittances to NGOs						
160202	Personal Remittances						
160203	Pension						
160204	Charity,Donation,Gift etc.						
160205	Insurance Claims						
170000	**Foreign Direct Investment**						
170100	Equity Capital						
170200	Investment Refund						
170300	Migrant Transfer & Assets Purchase / Sales						
180000	**Foreign Loan Assistance**						
180100	**Govt. Sector**						
180101	Foreign Loan						
180102	Loan Repayment (Principal)						
180200	**Private Sector**						
180201	Foreign Loan						
180202	Loan Repayment (Principal)						
190000	**Imports**						
190100	Under L/C						
190200	Others						
200000	**Foreign Deposit Liabilities**						
210000	**Interbank**						
	Total						

** NIE - Not included elsewhere.*

Prepared By

Checked By

Date :

Annex - 3
F. N. Ne. So.- 2 (Kha)

NEPAL RASTRA BANK
BALANCE OF PAYMENTS DIVISION

Monthly Cheking Statement of Purchase / Sales of Foreign Currency (Except I.C. Cash)
Year 20......................Month ....

Name of Bank: ....
Branch: ....
Code No. ....

(Rs. In thousand)

Code No.	Particulars	Convertible Foreign Currency				Non-Convertible Foreign Currency (I.C.)			
		Opening Balance (1)	*Debit* (2)	*Credit* (3)	*Closing Balance* (1) ± {(2)-(3)} = (4)	*Opening Balance* (5)	*Debit* (6)	*Credit* (7)	*Closing Balance* (5) ± {(6)-(7)} = (8)
400000	**Foreign Currency Cash**								
410000	**Foreign Agency A/c**								
420000	**Head Office A/c**								
430000	**Regional Office A/c**								
440000									
450000	**FC Bills Purchase A/c**								
450100	Debit								
450200	Credit								
460000	**Exchange Fluctuation A/c**								
460100	*B. P. A/c*								
460101	Debit								
460102	Credit								
460200	*Fund Transfer A/C*								
460201	Debit								
460202	Credit								
460300	*Revaluation / Devaluation A/c*								
460301	Debit								
460302	Credit								
470000	**Draft Cancelled**								
	Total								

Prepared By

Checked By

Date :

Annex - 4
F. N. Ne. So. - 3

Nepal Rastra Bank
Balance of Payments Division
Monthly Statement of Foreign Deposit Liabilities
Year 20 ....Month....................

Name of Bank : ....
Branch : ....
Code No. ....

(Rs. in Thousand)

Code No.	Particulars	Opening Balance	Payments					Receipts					Closing Balance
			Inside Nepal	Outward Remittances & FC Cash Payments	Transfer Between Accounts: Within Own Offices	Transfer Between Accounts: With Other Banks	Total	BP, Inward Remittances & F.C. Cash Receipts	Transfer Between Accounts: Within Own Offices	Transfer Between Accounts: With Other Banks	From Profit & Loss Account	Total	
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)+(3)+(4)+(5)=(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(7)+(8)+(9)+(10)=(11)	(1)+(11-6)=(12)
800000	**Foreign Diplomatic & Aid Missions**												
810000	**Foreign Aid Projects**												
820000	**Foreign Organisations**												
830000	**Foreign Pension Camps**												
830100	British Gorkha												
830200	Indian												
840000	**Foreign Airlines**												
850000	**Foreign Nationals**												
860000	**Foreign Employment Agencies**												
870000	**Forex A/c of Local Banks**												
880000	**Other Deposits**												
	Total												

Prepared By

Checked By

Date :